

DIRVA

Nr. 138

Gruodis-December 2, 1960

Cleveland, Ohio

NERAMUMAI PIETŲ AMERIKOJE

Nepaprastoje Amerikos Valstybių Organizacijos tarybos sesijoje Venezuela apkaltino Dominikos Respubliką, kad toji ruošianti puolimą prieš prez. Betancourt vyriausybę. Esą, ji davusi Dominikoje gyvenantiems buvusiems Venezuelos karininkams, buvusio diktatoriaus Jimenez šalininkams, lėktuvų, ginklų ir karinės medžiagos, kad jie galėtų pradėti invaziją į savo tėvynę. Venezuelos delegatas reikalavo skubiai ištirti Dominikos pasiruošimus invazijai ir imtis reikalingų priemonių, nes priešingu atveju teksią Venezuelai pačiai imtis "teisėto apsigynimo veiksmų".

Dominikos atstovas į tai atsakė, kad Venezuela tuo "diversiškų manevrų" bandanti nukreipti dėmesį nuo sunkumų namie, Venezuela jau penktą kartą per dvejus metus apkaltina Dominikos Respubliką. Tris kartus atitinkami komitetai tuos kaltinimus pripažino pagrįstais, o praėjusią vasarą, po atentato prieš prez. Betancourt, minimos organizacijos konferencija nutarė imtis griežtesnių priemonių prieš Dominikos Respubliką -- nutraukti diplomatinis santykius su Trujillo vyriausybe, sustabdyti ginklų pardavimą ir taikyti ūkines sankcijas. To pasėkoje JAV sumažino kainą už Dominikos cukrų, bet kitos valstybės konkrečių veiksmų nesėmė.

Caracaso universitetą užsibarikadavę komunistų vadovaujami kairieji studentai, pasivadinę "Stalingrado gynėjais", pavertė tikra tvirtove po to, kai prez. Betancourt įsakė universiteto rajoną evakuoti.

Jau ištisą savaitę jie iš ten vykdė užpuolimus ir teroro veiksmus, bet policija, pripažindama akademinės autonomijos tradicijas, universiteto rajoną nesikišdavo. Prezidento įsakymu dalį pastatų užėmusi kariuomenė ten rado automatinį šautuvą ir kulkosvaizdžių.

Naujausiomis žiniomis, neramumai iš Caracaso jau išsiplėtę į mažiausiai šešias provincijas. Prieš tai prez. Betancourt buvo įsakęs kariuomenei užimti ir saugoti naftos rafinerijas, kurios sudaro pagrindinį valstybės pajamų šaltinį, kad ten nebūtų vykdomas sabotazas. Kariuomenė taip pat užėmė komunistų laikraščio spaustuvę, kai laikraštis paskelbė atsisaukimą pradėti plataus masto revoliuciją. Įvykdytos kratos komunistų partijos būstinėse, kur rasti dideli kiekiai propagandinės literatūros, bet partijos narių sąrašai jau spėti paslėpti ar sunaikinti. Konfiskuotas vienas stiprus radijo siųstuvas ir nemaži ginklų kiekiai privatiuose namuose. Venezuelos armija remia prez. Betancourt, kuris buvo prieš

dvejus metus išrinktas laisvais, demokratiniais rinkimais.

Argentinos vyriausybė paskelbė, kad ji likvidavusi peronistų perversmo bandymą. Sukilėliai bandė įsitvirtinti keturiuose miestuose, bet pagrindinis perversmo židinys buvęs Rosario mieste, kur veikė perversmo organizatorius Iniguez, prieš metus iš kariuomenės išmestas brigados generolas. Jis bandęs perimti vienuoliktąjį pėstininkų garnizoną, kurio komendantu buvo Perono valdymo laikais. Per susirėmimus žuvę 4 asmenys. Dalis sukilėlių suimta, bet jo organizatorius Iniguez paspruko.

Havanoje be pertraukos patulioja šimtai milicininkų, kuriems įsakta be jokio įspėjimo šauti į kiekvieną įtartą asmenį, kad sukludžius sistematiškus bombų sprogimus mieste.

Castro priešai, "lapkričio 30-sios sąjūdis", mieste išsprogdino per 20 bombų, ir vienoje miesto dalyje elektros srovė buvo nutraukta septyniolikai valandų.

Per susišaudymą žuvo Vid, Kuboje mjr. Fajardo, premjero asmeninis gydytojas, kurį Fidel Castro buvo paskyręs vadovauti kariniams veiksams prieš sukilėlius Escambray kalnuose. Prieš pusantro mėnesio tuose kalnuose Castro kariuomenė pagavo ir vėliau nužudė 200 sukilėlių, po to paskelbdama, kad jau visi priešai likviduoti. Dabar aiškėja, kad kalnuose sukilėliai tebeveikia.

Sovietams pasisekė

Sovietija paskelbė sėkmingai erdvėn iššovusi penkų tonų erdvės laivą, gabenantį gyvulius, vabzdžius ir augalus. Tai trečiasis sunkus sovietinis erdvės laivas šiais metais ir antrasis su gyvuliais. JAV yra paleidusi erdvėn didesnį satelitų skaičių, negu Sovietija, bet nė vienas nebuvo toks sunkus. Didžiausias amerikinis satelitas, paleistas 1958 V 24, buvo dviejų su puse tonos Midas II, bet jame nebuvo gyvulių. Rusai paskelbė, kad "eksperimentiniai gyvuliai erdvės laive stebimi radijo -- televizijos ir telemetrinės sistemos priemonėmis".

JAV bandė viena raketa iškelti erdvėn du satelitus skirtus navigacinės pagalbos ir kosminės radiacijos bandymams, bet raketėje atsiradusi klūtis privertė juos sunaikinti. Raketos dalys, kaip atrodo, nukrito Kuboje, iš kur reikia laukti naujų Castro puolimų prieš "jankių agresiją".

Lietuvos kariuomenės šventės minėjime Clevelande istorikas J. Jakštas padarė labai įdomią kautynių dėl Lietuvos laisvės istorinę apžvalgą.

V. Pliodžinsko nuotrauka

ILLINOIS GALI NETVIRTINTI ELEKTORIŲ

Illinois valstijos gubernatorius William G. Stratton specialioje spaudos konferencijoje pareiškė, kad jo pirminkaujama valstijos rinkiminė komisija galinti sulaukyti 27 elektorių patvirtinimą senatoriaus John F. Kennedy naudai. Esą, Chicagoje ir apylinkėse konstatuota "neabejotinų apgavysčių" ir tikima, kad Kennedy nėra surinkęs 8,849 balsų daugumos iš daugiau kaip 4,75 mil. balsavusių gyventojų.

Cook apskrities prokuroras Benjamin Adomowski, kuris pralaimėjo rinkimus, kaltina, kad Chicago demokratų mašina "pavogusi" mažiausiai 100,000 balsų. JAV teisingumo departamentas gavęs įrodymų, kad apgavysčių balsų skaičiavimuose tikrai būta, ir šiuo metu svarstoma, ar tą klausimą atiduoti prisiekusiųjų teismui.

Techniškai kai kuriose balsavimų apylinkėse tikrinami Adamowskio gauti balsai. Bet tikrinimų metu paaiškėjo, kad, pvz., viename Chicago rinkiniame punkte turėjo teisę balsuoti 22 asmenys, bet balsų priskaičiuota 81 (NBC pranešimu) ar 77 (CBS pranešimu) ir jų tarpe tik 3 balsai Nixono naudai. Dar įdomiau, kai norėta balsus perskaičiuoti urnos, stovėjusios mero Daley įstaigoje, rastos tuščios.

Elektorių kolegijos savo balsus visų valstijų sostinėse turi atiduoti gruodžio 19. Illinois gub. Stratton pareiškė, kad jis į tą terminą nekreipsias dėmesio, bet ieškosios tiesos, kol ji busianti surasta. Praktiškai tai reikštų, kad Illinois valstijos elektorių balsai nebus paduoti nė už vieną prezidentinį kandidatą. Tuo atveju senatoriaus Kennedy naudai liktų tik 273 elektoriai, arba 4 daugiau, negu reikia laimėti.

Tačiau pietinėse valstijose jau gausėja užuominos, kad Illinoijui sulaukius elektorių patvirtinimą, vadinamieji diksitratai (pietinių demokratų šaka) taip pat atšauktų savo paramą senatoriui Kennedy. Tuo atveju prezidento rinkimai atsidurtų JAV atstovų rūmuose,

kur kiekviena valstija turėtų po vieną balsą, ir kandidatui prezidentus reikėtų surinkti 26 balsus.

Ir šitokiai būklei susidarius, kaip atrodo, sen. Kennedy šansai yra didesni, negu viceprez. Nixono. Naujajame kongrese 29 valstijos turi demokratinę daugumą, respublikonai dominuoja 17 valstijų, ir keturios delegacijos yra vienodai pasidalinusios, t.y. savo tarpe negalėdamos sudaryti persvaros bet kurio kandidato naudai, turėtų susilaikyti nuo balsavimo. Bet demokratų dominuojamos Alabamos ir Missisipi valstijos jau per rinkimus yra pabrėžusios "neapsisprendimą". Ar prie jų prisidėtų kitos pietinės valstijos, tuo tarpu tenka spėlioti.

Jei pietinės valstijos susiblokuotų, atsimesdamos nuo sen.

Kennedy, jos išstatytų savą kandidatą, nors ir nesitikėdamos laimėti. Esama spėjimų, kad tuo kandidatų būtų sen. Johnson, dabartinis demokratų "tiketo" viceprezidentas, kuris demokratų partijos konvencijoje buvo pietinių valstijų siūlomas prezidentinius kandidatus.

Panašus atvejis yra buvęs 1880 metais, kada, atstovų rūmams renkant prezidentą, viceprezidentinis kandidatas Aaron Burr išėjo prieš tuos paties "tiketo" prezidentinį kandidatą Thomą Jeffersoną. Bet tada buvo kiek skirtingi rinkiminiai įstatymai, ir Burr kai kuriose valstijose buvo per visuotinius balsavimus kandidavęs į prezidento postą. Šį kartą abejojama, ar sen. Johnson sutiktų leisti savo pavardę naudoti kovoje prieš sen. Kennedy.

MASKVA IEŠKO DRAUGYSTĖS SU JUGOSLAVIJA

Sovietijos ir Rytų Europos komunistai pademonstravo draugiškumą Jugoslavijai, gausiai dalyvaudami Vienoje suruoštame priėmimo užs. reik. min. Popovic garbei tuo metu, kai Maskvoje tebevyksta pasaulio komunistų "viršūnių konferencija", bandanti užlopyti ideologinius ir politinius nuomonių skirtumus. Būdinga, kad į tą priėmimą netikėtai atvyko Molotovas, ryškus Tito priešas. Šis demonstratyvus sovietinio bloko draugystės Jugoslavijai pademonstravimas laikomas reikšmingu įvykiu, baigiantis minėtai komunistų konferencijai Maskvoje.

Panaši scena įvyko pirmadienį Budapeste, kur Jugoslavijos šventės minėjime taip pat gausiai dalyvavo Europos komunistai. Galbūt dar reikšmingesnis faktas yra vengrų komunistų organo Nepszabadsag straipsnis, kuriame buvo nepaprastai išgirti Jugoslavijos laimėjimai po II Pas. karo.

Stebėtojai taip pat atkreipia dėmesį, kad iš Maskvos prieš laiką išvyko Albanijos komunistai, kurie yra žinomi kaip komunistinės Kinijos pažiūrų rėmėjai. UPI iš Maskvos praneša, kad Chruščiovas pradėjęs pirmą kartą po U-2 incidento ieškoti

kontaktų su Vakarų pasiuntiniais, tirdamas naują JAV - Sovietijos pasitarimų galimybes. Jis, kaip sakoma, nelaukiąs skubios įvykių eigos, bet tikėtis, kad ateityje bus galima pagerinti santykius su JAV vyriausybe. Diplomatiniai sluoksniai skaito reikšmingu faktu, kad tai vyksta tuo metu, kada ideologinė įtampa su Pekinu pasiekusi viršūnę. Esą, Chruščiovas norįs praversti savo koegezistencinę liniją, nepaisant Pekino spaudimo.

ŽINIOS IŠ VISUR

* Kongo prez. Kasavubu pareikalavo, kad Jungt. Arabų Respublikos ambasadorius Galeb išvyktų iš Kongo.

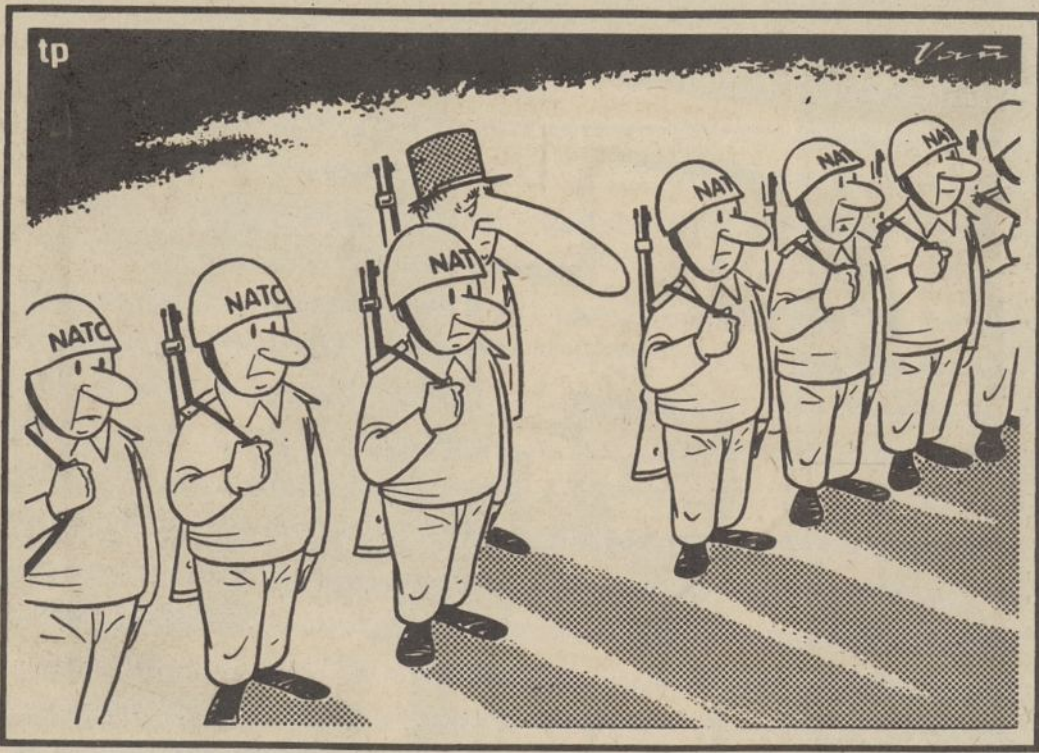
* Amerikinė FBI suėmė už šnipinėjimą sovietams iš Lietuvos kilusį dr. Robert Soblen, anksčiau nuteisto šnipa Jack Sobel brolį.

* KUBOS prez. Dorticos pareiškė, kad jis nesitikią daug permaitų iš Kennedy administracijos, todėl nesą planuojama jokių posūkių Havanos politikos kurse, vis labiau nukrypstančiai į komunistinį bloką.

KAIRĖJE: LB Centro Valdybos pirm. St. Barzdukas kalba į Lietuvių Studentų Sąjungos suvažiavimo dalyvius Tudor viešbutyje, Clevelande, Kairėje prezidento nariui.

V. Pliodžinsko nuotrauka

DE GAULLE: "Kas gali sakyti, kad aš nelygiuoju..."

IKI PASKUTINIO ŠOVINIO... (11)

Didžiųjų vilčių galas

"Žiemos audros" operacijoje dalyvaujančios tankų divizijos buvo pasiruošusios paskutinę kortą išmesti. Kūčių dieną buvo suplanuota gruodžio 24 visomis turimomis jėgomis pradėti paskutinį smūgį šeštajai armijai iš apsupimo išvesti.

Viskas buvo paruošta lemiamam žygiui, atpalaiduota kiek galint daugiau tankų ir artilerijos vienetų iš kitų, rusų jau stipriai spaudžiamų, fronto ruožų, buvo likę, kaip sakoma, tik paspausti mygtuką, kad paruoštoji masė pajudėtų. Bet mygtukas nebuvo paspaustas, nes vyriausioji fiurerio būstinė, kaip jau minėta, norėjo politiniais sumetimais išlaikyti Stalingrado erdvę. Tuo tarpu stiprėję rusų puolimai ir kai kuriose vietose, pvz., aštuntojos italų armijos pietiniame sparne, jų įsilaužimai, siekiant iki 45 km gilumon, aiškiai rodė, kad "žiemos audros" operacijos metu laimėtųjų pozicijų nebus įmanoma ilgai išlaikyti, norint išvengti kito apsupimo.

Dar gruodžio 23 atrodė, kad vyriausioji fiurerio būstinė pagaliau apsisprendusi veikti, nes tą popietę buvo gauta pakartotinių užuominų, jog naktį reikią laukti svarbaus Hitlerio įsakymo. Armijų grupės štabo viršininkas gen. Schulz norėjo įsakymą pats priimti ir įsakė vos tik gautą radiogramą nedelsiant atnešti jam. Laukimo valandos slinko, ir tik 2:30 val. nakties generolas buvo pakeltas iš guolio. Buvo gauta laukiama radiograma. Ji skambėjo:

"Fiureris atkreipia dėmesį, kad Myškovo ruožo tiltas yra

vienintelis, galintis kelti sunkiuosius tankus."

Generolas Schulz ilgai tą naktį susimąstęs žiūrėjo į gautą pranešimą. Fronte buvo kiekvienam žinomai, kad Myškovo tiltas jau prieš savaitę buvo likęs vieninteliu perėjimu į vakarinį Dono krantą.

"Jei dabar nevyks stebukas," pareiškė 23-sios tankų divizijos vadas, "tai viskas baigta."

Stebukas nevyko, "žiemos audroje" kraujas buvo veltui išlietas ir dėl šeštosios armijos likimo jau nei minėtos divizijos vadui, nei kitiems tos operacijos vykdytojams nebebuvo jokių abejonių.

Šioje vietoje paminėtinas dar vienas įvykių kompleksas, turėjęs lemiamų pasekų ne tik Stalingrado tragedijai, bet vėliau ir visam rytų fronto griuvimui.

Komanduojuojantiems fronto vadams buvo aišku, kad pergaus fronto padalinimas į armijų grupes ir eilę tarpinių štabų smarkiai trukdydavo strateginius sprendimus. Įsakymai kartais vėluodavo iki savaitės, operacijų metu būklė per tą laiką labai pasikeisdavo, ir pergrupavimai pagal gautuosius įsakymus ne tik nepasiekdavo tikslo, bet neretų atveju ir pakenkdavo visai fronto situacijai. Ypač tai išryškėjo Stalingrado katastrofos metu.

Šiai problemai išspręsti marš. Mansteinas buvo numatęs tik vieną išeitį: sukurti vieną strateginę vadovybę visam rytų frontui su vienu rytų fronto vadu, kuris turėtų didesnę veikimo laisvę ir galėtų reikalingus

sprendimus daryti vietoje ir nedelsiant.

1942 metų gruodžio vidury Hitleris buvo linkęs iš dalies tam projektui pritariti, maršalui Mansteinui šalia "Dono armijų grupės" pavedant ir "armijų grupę A", tačiau jis ne tik griežtai atmetė sąlygą -- "laisvas rankas visoms reikalingoms priemonėms", bet dar uždraudė be jo leidimo perkeldinėti net atskiras divizijas.

Vieno būklės nagrinėjimo metu vyriausioji fiurerio būstinėje Mansteinas pakartotinai iškėlė klausimą, siūlydamas Hitleriui, kaip vyriausiam karo vadui, rūpintis tik bendromis direktyvomis visiems frontams, nesileidžiant į tokių įsakymų rušimą, kurie įeina divizijų vadų kompetencijon. Hitleris į tai atkirt:

"Jei aš jų neparuošiu, tai kas paruos?"

Mansteinas, matydamas dienomis ir valandomis sunkėjančią būklę bei dėl vėluojančių įsakymų kylančią maišatį, buvo ne kartą galvojęs visiškai atsistatydinti, bet atsakomybės jausmas vėrė jį į "gelbėti, kas dar galima išgelbėti".

Gruodžio pabaigoje "vyriausiojo rytų fronto vado" klausimas buvo galutinai palaidotas. Tai atsitiko tokiomis aplinkybėmis:

Generolas Hube gruodžio 28 buvo iškviestas į vyriausiąją fiurerio būstinę "kardų prie ažuolo lapų" (aukšto vokiečių karinio pasižymėjimo ženklų) priimti. Ta proga jis padarė pranešimą apie Stalingrado būklės kompleksą, užsimindamas ir vyriausiojo rytų fronto vado reikalingumą. Hitleris suprato, kad tai esąs marš. Mansteino planas aplinkiniu keliu diskredituoti jo "karinį genialumą". Jis įsiuto ir uždraudė vyriausiojo rytų fronto vado klausimą minėti tol, kol tęsis karas.

Grįžkime prie šeštosios armijos likimo. Gruodžio 12 ji buvo gavusi 23-sios tankų divizijos radiogramą: "Laikykites, mes ateiname."

Už dvylikos dienų, gruodžio 25, nedideliame armijų grupės štabo ratelyje buvo kalbama: "Šeštajai armijai jau nebegalima pagelbėti. Viena, ką begalėtume padaryti, tai jai atvirai tą pasakyti."

Vėliau dažnai būdavo keliamas klausimas:

"Ar neatsirado žmogaus, kuris būtų generolui Paului į akis pasakęs tiesą?"

Tiesą šiuo atveju reikėdė būklės beiviltiškumą, karinės iniciatyvos ir ryžtingumo reikalingumą, aklo klusnumo Hitleriui atsisakymą. Nevienas generolas yra pabrėžęs, kad jis, būdamas generolo Paulus vietoje, realiai apspręsdamas padėtį, būtų vengęs armijos žlugimo, stengdamasis ją išvesti iš apsupimo.

Bet daugelis į aukščiausiai minėtą klausimą atsako:

"Iki gruodžio 24 nebuvo reikalo (sakyti į akis tiesą), nes vis dar buvo vilčių, kad armija bus išvaduota, o gruodžio 25 jau buvo per vėlu, ir kodėl mirti pasmerktajam pacientui reikėtų sakyti, kad jis turės mirti?" (Bus daugiau)

LAIŠKAS IŠ HOLLYWOODO

FILMŲ KARALIUI MIRUS

Lapkričio vidury visi Hollywoodo ir Los Angeles laikraščiai dėjo aktorius nuotraukas ir didelėmis raidėmis rašė: karalius mirė, didžiausias Hollywoodo džentelmenas ir aktorius mirė, nebėra Clark Gable, nebėra Hollywoodo karaliaus... Ir tos raidės, tie žodžiai nutiekė liūdnai visus, kas tik domisi filmais.

Tą patį lapkritį, 4-tą dieną, Clark Gable užbaigė darbą savo paskutiniame filme (su Marilyn Monroe) "The Misfits". Sekančią dieną jis pasakojo laikraštiniams, kad ilgai dabar nedirbsias, gerai pailsėsias, o paskui, po keturių mėnesių, atsidžiaugsiąs pirmuoju savo įpėdiniu (jis tikėjosi sūnaus). Lapkričio 6-tą planavo vykti į medžioklę, bet jį ištiko širdies priepuolis, ir atsidūrė ligoninėje. Jo penktoji žmona Kay Williams tuoj persikėlė į ligoninę, kad visą laiką būtų prie sergančio.

Clark Gable buvo prižiūrimas dviejų slaugių dieną ir naktį, buvo gydomas kelių širdies specialistų. Jo gydytojai manė, kad aktorius širdies smūgis nėra labai pavojingas, ir kad jis gerame sveikimo kely. Bet vienuoliktą dieną ligoninėje, lapkričio 16-tą, 11-tą valandą vakare, kai jo žmona nuėjo išsėdėti į kitą ligoninės kambarį, esantį skersai koridoriaus, slaugė pamatė, kad Clark Gable staigiai atlošė galvą ir atsikvėpė. Ir tai buvo jo mirtis. Be skausmo, mano gydytojai, staigi, netikėta, apgaulinga, nes šis smūgis visiškai nebuvo numatytas. Viskas buvo padaryta aktorių atgaivinti, bet veltui.

Clark Gable buvo gimęs Cadiz, Ohio prieš 59 metus. Tėvai buvo alyvų laukų darbininkai. Motina mirė, kai jis buvo vienu metų. Aktorius turėjo sunkią vaikystę. Būdamas 15-kos metų, pamatė pirmą vaidinimą, ir tai jį taip sužavėjo, kad metė visus savo darbus, vakarais medicinos studijas, ir nuėjo dirbti į teatrą be atlyginimo. Miegodavo už scenos ir valgydavo už centus, kuriuos jam artistai duodavo už patarnavimus arbatpinigių.

Jau buvo gavęs mažų rolių vaidinimuose, bet pamotės mirtis jį paršaukė namo, ir po to su tėvu turėjo iškelti į Oklahomą, vėl dirbti alyvų laukuose. Už poros metų, prieš tėvo valią, jis vėl grįžo prie teatro. Dirbo įvairius juodus darbus. Kartą, jam betaisant teatro telefono laidus, teko susitikti teatro direktorę (Portland, Ore.), Miss Josephine Dillon, 15-ka metų už jį vyresnę, kuri padėjo Clark Gable prisiimti į aktorius ir kurią jis už poros metų vedė.

Iš pradžių jam nelabai sekėsi scenos darbe. Jo žmona nuolat jį mokė, auklėjo ir prastūmė jį iki didesnių pasisėkimų. Paskui jau pats Clark Gable ėmė kilti kilti savo karjerai.

Antroji aktorius žmona buvo 11-ka metų už jį vyresnė. Po nelabai sėkmingų filmų 1925-tais metais ("The Great Diamond Robbery" su 20-th Century Fox Studija, "Romeo and Juliet" ir kitų), darydamas pažangą, pradėjo vaidinti su Jean Harlow, Greta Garbo ir kitomis tų laikų filmų žvaigždėmis. Gi prieš Antrąjį pasaulinį karą jis jau buvo tarpe dešimties geriausiai uždirbančių aktorių. Tarp 1936 - 38 -tų metų jau jis buvo aktorius Nr. 1; jo 41 filmas buvo atnešęs 63 milijonus dolerių pelno.

Hollywoodo karaliumi Clark Gable buvo pradėtas vadinti apie 1939-tus metus, kai jis vedė aktorę Carole Lombard, trečią žmoną, su kuria tris metus labai laimingai ir linksmai gyveno, 1942-rais metais Carole Lombard žuvo lėktuvo katastrofoje.

Moterų tarpe Clark Gable visada turėjo didelį pasisėkimą. Pats sakėsis, kad yragavęs laikais apie 5,000 pasiūlymų už jo tekėti. 1937-tais metais, Clark Gable didelio garso metu, viena anglė, kurios aktorius sakosi niekad savo gyvenime nematęs, grąšino ir skundėsi, būk aktorius ją mylėjęs ir pametęs, palikdamas ją su jo dukrele, Valdžia, reikala įstytusi, nubaudė tą moterį metais kalėjimo už neteisingą užspuolimą ir neteisingų istorijų sugalvojimą.

Clark Gable

Ketvirtoji Clark Gable žmona buvo turtinga našlė, su kuria jis tegyveno vos kelis mėnesius. Ir penktoji -- Kay Williams, kuri turėjo du kito vyro vaikus, Clark Gable labai mylimus ir globojamus. Su šia žmona laimingai gyveno jau penkis metus ir su ilgesiu laukė gimstant pirmojo savo kūdikio.

Clark Gable yra vaidinęs 90-ty filmų, iš kurių 50 turėjo didelį pasisėkimą. Daugiausiai jis dirbo su Metro Goldwyn - Mayer studija, kurioje išaugo pats į aktorius milžinų ir drauge išaugino savo studiją. Žymiausi jo filmai: "Hell Divers", "Strange Interlude", "China Seas", "San Francisco", "Too Hot to Handle", "Honky Tonk", "Gone with the Wind" bet jo paties mėgiamiausias buvo "It Happened One Night", už kurį 1934 m. gavo Oscar premiją, kaip geriausias aktorius. Po trečiosios žmonos mirties buvo savanoriu išėjęs

į kariuomenę, pradėjęs eilinių ir grįžęs kapitono laipsny. Užtat prie jo karsto buvo padėta Amerikos vėliava.

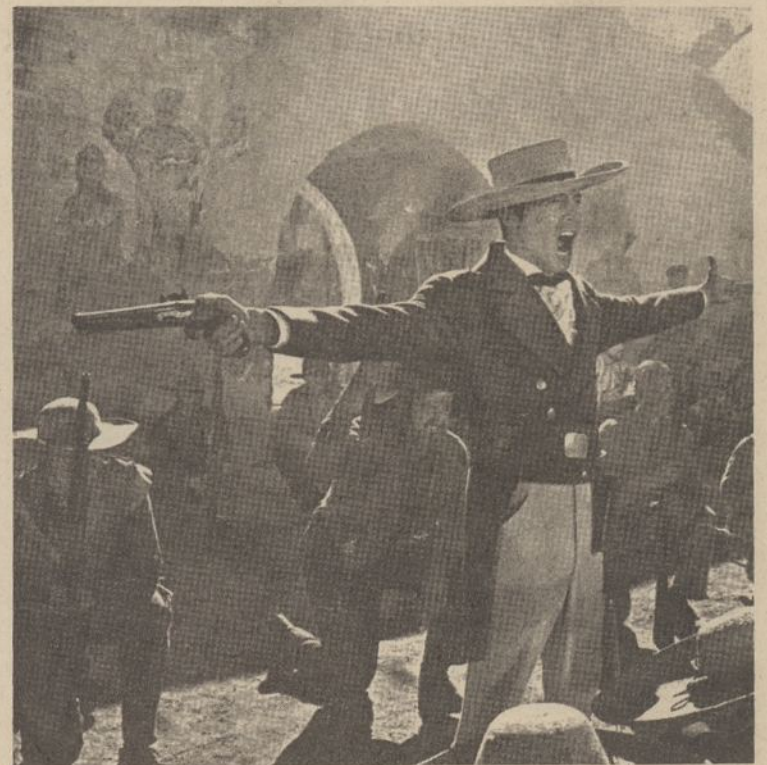
Vaidino su tokiomis žvaigždėmis, kaip Claudette Colbert, Jean Harlow, Lana Turner, Vivien Leigh, Greer Garson, Deborah Kerr, Marilyn Monroe, kurios jį laikė ir laiko geriausiu aktorium ir didžiausiu džentelmenu. Nors jis buvo laikomas "liūtu" moterų pasauly, bet jo draugai tvirtina, kad mėgęs daugiau vyrų kompaniją ir buvęs labai santūrus, mandagus ir draugiškas, kartais net nedrąsus. Labai mėgęs žvejoti ir medžioti.

Palaidotas lapkričio 19-tą dieną Los Angeles Forest Lawn kapinėse, mauzoliejuje. Jo kūnas įmūrytas netoli trečiosios žmonos, Carole Lombard, palaikų. Sakoma, kad jis trečiąją žmoną labiausiai mylėjęs, ir ši, paskutinią, sutikusi, kad būtų greta anos palaidotas.

Buvo privačios laidotuvės, nedidelės, su protestantų religinėmis apeigomis. Taip norėjęs pats aktorius, kad būtų laidojamas. Buvo leisti jį palydėti vos 200 kviestų gerų draugų ir filmų bendradarbių. Apeigų metu buvo griežiamos Strauss ir Debussy melodijos. Nei jo žmona, nei draugai nerodė ašarų, visi atrodė rimti, liūdni, bet "dignified", kaip tikro karaliaus laidotuvėse.

Už poros šimtų jardų, policijos saugoma ir neprileidžiama prie laidojančių, stovėjo kelių šimtų žmonių minia, nors iš tolo norinčių palydėti ir atsišveikinti su "Gone with the Wind" ir kitų jaudinančių filmų herojumi. Diena buvo giedri. Clark Gable draugai aktoriai, grįždami iš kapinių, leidosi fotografuojami, buvo sveikinami žmonėmis ir su jais sveikinosi šypsodami.

LIETUVIS DVIEJUOSE FILMUOSE

Laurence Harvey pulkininko Travis vaidmenyje naujai susuktame filme "The Alamo", kuris greit bus pradėtas rodyti visuose Amerikos kino teatruose.

Lietuvis filmų artistas Laurence Harvey (Laurynas Skinkis) bus matomas dviejuose kino filmuose, vadovaujamose rolėse. Jau dabar pradėta rodyti "Butterfield 8" su Elizabeth Taylor vyriausioji moteriškoje rolėje.

ba į savo kareivius pietiečių Carolina valstijos tarmė..." (Pulk. Travis buvo į Texas nuvykęs iš Carolinos.)

K.S.K.

PASIKLAUSKITE SAVĘS

SEKAMŲ KLAUSIMŲ

APIE FIRMA, Į KURIĄ KREIPSITĖS,
PIRM NEGU SIŪSITĖ

DOVANŲ PAKETĄ Į USSR

1. Ar firmą patikima?
2. Ar įrodžius tai?
3. Ar atsargiai ir tvarkingai atlieka pakavimą, išsiuntimą ir priruošimą dokumentu?
4. Ar naudoja geriausias dėžes?
5. Ar ši firma biznyje daugiau 25 metų?
6. Ar yra oficialiai autorizuota firma?

Atsakymas yra TAIP į visus viršminėtus klausimus, jeigu jūs siūsite savo dovanų pakus per bile sekantį skyrių, priklausanti

GLOBE PARCEL SERVICE, Inc.

716 Walnut St.
PHILADELPHIA 6, PA.
Walnut 5-3455

4102 Archer Ave.
CHICAGO 32, ILL.
FRontier 6-6399

890 W. Broadway
SO. BOSTON 27, MASS.
Andrew 8-8764

683 Hudson Ave.
ROCHESTER 21, N. Y.
BAker 5-5923

346 Third Ave.
PITTSBURGH 22, PA.
GRant 1-3712

174 Tilghman Street
ALLENTOWN, PENNA.
Tel. HENlock 5-2069

1991 Broadway
NEW YORK 23, N. Y.
LYceum 5-0900

263 Market St.
NEWARK 2, N. J.
MARket 3-1968

6446 Michigan Ave.
DETROIT 10, MICH.
TAshmo 5-7560

1313 Addison Road
Cor. Superior & 71 St.
CLEVELAND 3, OHIO
UTah 1-0807

851 Hollins St.
BALTIMORE 1, MD.
MULberry 5-5787

202 Second Street
LAKEWOOD, New Jersey
Tel. FOxcroft 3-6621

979 So. Broad Street
TRENTON, N. J.
Tel. EXport 4-8085

NOW!

4 1/4 %

PER ANNUM

on ALL ACCOUNTS

4 1/4 % EARNING ON PREPAID SAVINGS

Effective Jan. 1, 1960

FREE ALUMINUMWARE WITH \$500.00 OR MORE

ST. ANTHONY

SAVINGS & LOAN ASS'N.

1447 S. 49 Court, Cicero, Ill.

Tel. BISHop 2-1397

HOURS: MONDAY 9 to 8
TUESDAY, THURSDAY, FRIDAY 9 to 5
SATURDAY 9 to 1
WEDNESDAY CLOSED

DAR TRYS VALANDOS NAKTIES (15)

DEŠO ÁRVAY

PAGONIS GALIMA PAKRIKŠTYTI, BET ERETIKAI EINA Į LAUŽĄ...

Naktis buvo be galo. Iona gulėjo savo celėje ir žiūrėjo į geltonai raudonus elektros lempučių spindulius. "Jis lankė mano motiną," galvojo ji, "ir parašė protokolą, kuris išteisina mane. Ar jis opozicionierius? Bet jo vietoje! Ar jis mane... Nesąmonė! O gal? Aš niekada nemylėčiau ruso, Vaikystės metais mačiau, kaip jie užpildinėjo moteris ir mergaites, Man užtekėtų tik apie tai pagalvoti, jei... Iona žiūrėjo į tamsią naktinio dangaus juostelę, kurias buvo neuždengęs lango dangtis. Bet elektros šviesa buvo aptemdžiusi akis, jos matė tik tamsą, nežvelgdamos jokios žvaigždės. "Rusai kartais yra toki," pakartojo ji, ir iš naujo mintys susikosi ratu.

Buvo atidaryta kaimyninė celė. Vyresnysis leitenantas kaukė savo medinėmis klumpėmis į tardymą. Po dviejų valandų jis grįžo. Pavargusiais žingsniais įslinko į celę. Sunkiai sukrito ant

narų ir neramiai vartėsi. Iona tyliai pabeldė į sieną. BUVOTE TARDYME? TAIP. KANKINO? NE -- ŽADĖJO MAŽIAUSIAI IKI GYVOS GALVOS. Iona tylėjo. Jis klausė: KAIP ELGIASI SU TAMSTA? KOREKTIŠKAI, KODĖL SĖDITE? Iona beldė negalvodama: KLaida -- O JŪS?

Atrodė, kad jis galvoja. Atsakymas atėjo negreit. Pagaliau jis pabeldė: VENGRIJA VENGRAMS. KURIEMS? -- paklausė Iona. Jis neatsakė. Iona teisingai išsiaiškino jo tylėjimą, ji turėjo nusišypsoti. Po ilgos pauzės ji paklausė:

KAS JUS TARDO? NEŽINAU PAVARDĖS -- AŠ TUNTAME KAMBARYJE. Iona išsigando, KAIP JIS ATRODO? -- paklausė susijaudinusi.

DĖVI PILKĄ CIVILĮ KOSTIUMĄ -- MAŽDAUG TRISDEŠIMT PENKERIŲ. PLAUKŲ SPALVA? BLONDINAS. AKYS? MELYNOS. Tada žinojo Iona, kad tai buvo rusas, bet ji pabeldė: NEPAŽISTU, ir greičiau, prieš spėdama sulaukti naują klausimą: ESU PAVARGUSI.

Širdis mušė greitai ir stipriai. Ji uždėjo ranką ant kaklo duobutės. "Iki gyvos galvos vyresniajam leitenantui -- o man, ko jis nori iš manęs?"

Ji drebo, ir juo labiau norėjo susivaldyti, juo stipriau šokinėjo jos sąnariai. Dantys barškėjo. Ji įsikando apsiausto apikaklę. Brėško rytas, šiauras dangaus ruoželis lange pamažu švito, ir pamažu nyko Ionos susijaudinimas. Kalėjimo kieme, kur prieš dvi valandas tarp mūrų aidėjo žmogaus šauksmas, pragydo strazdas. Iona sukluso. Jos akys pripildė ašarų, bet ji nejutė jokio skausmo.

Dešiniajame kalėjimo sparne atsidarė langas. Kuzinas negalėjo iš karto surasti strazdą, nes jo giesmė atmušė visi keturi pastatų frontai, o kiemas dar slėpė prieblandos šešėliuose. Pagaliau jis pamatė jį ant vieno iš trijų stulpų, lygiai toje vietoje, kur dažnai supdavosi pakaruoklio virvė. Sargybų pamainai žingsniuojant per kiemą, strazdas nutraukė savo švilpavimą ir nuskrido per stogus. Tarp AVO kareivių Kuzinas pamatė senąjį prižiūrėtoją. Po to atsisėdo prie stalo ir parašė Ilonai leidimą gulėti. Su rašteliu rankoje išėjo iš kambario.

238 celė buvo atidara. Prižiūrėtojas su Iona artėjo koridoriui. Ji vienoje rankoje nešė mazgotę, antroje kibirą. Iki plaukų paraudama, ji praėjo pro Kuziną į celę.

--Kaline Farkasch, -- pasakė jis, -- tamsta gali miegoti. --Ačiū, -- pasakė ji, neatsukdama nugarę mazgotę ir atsiklaupusi žluostė grindis. Prižiūrėtojas uždarė duris.

Po pusryčių Iona atsigulė. Ji buvo išties parą nesumerkusi akių ir pabudo tik vidudienį, kai koridoriui buvo tempiamas maisto kubilas. Kaimyninės celės durys atsidarė, bet medinės klumpės nenukaukšėjo link durų. Į celę betoninėmis grindimis buvo įstumtas dubuo.

Vyresnysis leitenantas Budahazy iš tardymo celėn grįžo vėlai po pietų. Jis išsėbė ataususią sriubą, paskui pasigirdo monotoniški žingsniai Ionos pusėn.

Jos akys buvo sunkios. ILONA-- ILONA--- Ji jau nebegirdėjo beldimo.

Kuzinas sėdėjo tarnautojų valgykloje ir savo kalendorių rašė pastabas.

PIRMADIENIS jokių tardymų; administraciniai darbai. ANTRADIENIS 0:10 val. iki 3:30 val. Farkasch Iona

3:45 val. iki 5:30 val. Budahazy Viktor 6 val. iki 11 val. pertrauka (miegojau)

11:15 val. Budahazy Viktor

Tothas, tardymų skyriaus vedėjas, įėjo valgyklon. Jis dėvėjo AVO uniformą su kapitono laipsnių ženklais. Jo batai gurgždėjo su kiekvienu žingsniu. Jis atsėgė diržą ir, senu įpročiu, įsikišo pistoletą švarko kišenėn.

--Tamsta atrodai pavargęs, drauge Kovacs, ar nesergi? Kuzinas užvožė užrašų knygutę.

--Turiu daug darbo. --Šiaip viskas tvarkoje? --Viskas tvarkoje.

Jie valgė kartu. Tamsaus kambario gilumoje sėdėjo dar du uniformuoti valdininkai, kiekvienas prie atskiros stalo.

--Ar darote pažangą tardymo? -- paklausė Tothas po saldaus patiekalo.

Kuzinas vietoj atsakymo pasiūlė rūkyti, AVO kapitonas uždegė auksiniu žiebtuvėliu.

Aldonos Stempužienės koncerto pasiklausyti lapkričio 18 d. į Aula Magna teatrą Buenos Aires, Argentinoje, susirinko daug lietuvių ir vietos kritikų, vėliau puikiai atsiliepusių apie viešnią iš JAV argentinijoje spaudoje.

A. Kirstuko nuotrauka

PRINOKĘ RUGIAI

Raidės juodos, bet žmogų apšviečia.

Sunku prautis verdančiame vandenyje.

Komunizmas mėnulį, rodos, greičiau pasieks, negu žmonijos širdį.

Daugelis lietuvių porų mano kad jų poros tautai ir užtenka.

Iš gerų dalių automobilį sudėsi, bet apysaką tai jau ne.

Galvatrukčiais gyvendami atsiminkime, kad senovėje ir Nojus rūpinosi - kur sustoti?

Išsimokėtina pirkti gera, tik, rodos, niekad negali išsimokėti.

Tegul tik širdis žaliuoja - paukščių atsiras!

V.

Solistei Aldonai Stempužienei po gražiai pavykusio koncerto Buenos Aires, Argentinoje, tarp daugybės gėlių vieną puokštę įteikė ir jos vyro tėvas Pranas Stempužekas, jau ilgus metus gyvenęs Argentinoje.

A. Kirstuko nuotrauka

Po koncerto ir vaišių Dr. Vinco Kudirkos parke Aldona Stempužienė su grupe Argentinos lietuvių. Šalia A. Stempužienės (prie jos kojų rankinukas) kairėje sėdi pianistė Aldona Čikštaitė ir O. Ožinskienė, Dešinėje O. Kairelienė ir E. Čikštaitė.

A. Kirstuko nuotrauka

KALĖDOS IR NAUJI METAI ARTĖJA

SIŪSK DRABUŽIŲ DOVANŲ SIUNTINIUS SAVO DRAUGAMS IR GIMINĖMS! SIŪSK DABAR -- SIŪSK PER

Cosmos Parcels Express Corp.

Licenced by Intourist

Kiekvienas siuntinys apdraustas. Pristatymas garantuotas. Gavėjas nieko nemoka

Visuose mūsų skyriuose yra rudens ir žiemos reikalams didelis pasirinkimas daiktų žemomis kainomis. Aplankykite mūsų jums artimiausį skyrių, kur gausite visas informacijas.

NEW YORK 3, N.Y., 39 - 2nd Avenue -- Tel: AL 4-5456
BROOKLYN 7, N.Y., 600 Sutter Avenue -- Tel: DI 5-8808
LAKEWOOD, N.J., 126 - 4th Street -- Tel: FO 3-8569
PATERSON 1, N.J., 99 Main Street -- Tel: MU 4-4619
NEW HAVEN, Conn., 6 Day Street -- Tel: LO 2-1446
PITTSBURGH 3, Pa., 1015 E. Carson Street Tel: HU 1-2750
WORCESTER, Mass., 174 Millbury Street -- Tel: SW 8-2868
HAMTRAMCK, Mich., 9350 Jos. Campan -- Tel: TR 3-1666
CLEVELAND 13, Ohio, 2683 W. 14th Street -- Tel: TO 1-1068
CHICAGO 22, Ill., 2222 W. Chicago Avenue-- Tel: BR 8-6966
CHICAGO 29, Ill., 2439 W. 69th St. -- Tel: WA 5-2737

SAN FRANCISCO, Cal., 2076 Sutter Street -- Tel: FI 6-1571
NEWARK 3, N.J., 428 Springfield Avenue -- Tel: BI 3-1797
PHILADELPHIA 41, Pa., 4925 Old York Rd. -- Tel: DA 4-4401
WATERBURY, Conn., 6 John Street -- Tel: PLaza 6-6766
GRAND RAPIDS, Mich., 414 Scribner Ave., N.W. -- Tel: -- GL 8-2006

PASSAIC, N.J., 211 Monroe Street -- Tel: PR 3-0979
DETROIT, Mich., 7300 Michigan Avenue, -- Tel: VI 1-5355
VINELAND, N.J., West Landis Avenue, Greek Orthodox Bldg.
Šis skyrius atidarytas penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais

--Ar griežtai tardote? -- klausė jis.

--Ne.

--Bet dirbate su lempa?

--Dar ne.

--Tardote naktimis?

--Dieną ir naktį, tik kalinei Farkasch leidžiū miegoti, nes ji yra pervargusi. Ji buvo komunistinės jaunimo organizacijos narė, aš ją įveiksiu logika.

--Absurdas, -- atsakė Tothas nepritardamas, -- taip toli nueisi.

Kuzinas prieštaravo: --Budahazy greit pasiduos, jis...

--Jis neturi kito pasirinkimo, --pertraukė Tothas, -- medžiagos iš paruošiamųjų tardymų užtenka kartuvėms: buvęs Horthy karininkas, ištisais gyvenęs emigracijoje, atvykęs nelegaliai su uždaviniu demoralizuoti mūsų armiją, šnipinėjęs ir slaptu siųstuvu pranešinėjęs į užsienius. Mus iš tikrųjų tik tedomina, ar mes galime sužinoti jo darbavimo vardą, naujų jis negali išvardinti, nes jau dvejus metus sėdi kalėjime. Mes jį nuteisime.

Tothas mostelėjo kelneriui. --Pusę balto ir du stiklus. Jis perbraukė ranka per švariai skustą veidą ir tęsė:

--Su studente kitas reikalas. Mes grabinėjames tamoje. Ji konspiravo su Asbothu -- ar ne taip vadinosi tas niekšas. Jis gyveno Debrecene, ji Budapeste. Jis buvo rašytojas, ji komjaunimo narė. Mums reikia įrodymų, kad rašytojai, ypač iš Petofio ratelio, mūsų jaunomenei varo į opozicijos glėbį. Komunistinė jaunomene! Ar tamsta supranti, ką tai reiškia?

Kelneris atnešė vyną. Tothas paėmė iš jo rankos bonką ir įpylė. Jie išgėrė. Kuzinas rankove perbraukė burną. Tothas išsitraukė sulankstytą nosinę, patapnojo lūpas ir kalbėjo:

--Mums reikia įrodymų prieš rašytojus. Naudokite fizinį ir psichinį spaudimą. Moteris lengva sugniuždyti. Jų pasipriešinimas iš prigimties menkesnis. Drauge Kovacs, na zdarovie!

--Į sveikatą, -- vengriškai atsakė Kuzinas.

Jie išgėrė. Tothas atstojo. --Viena Farkasch, mielas drauge, yra pavojingesnė už šimtą Budahazy, tai žinai tamsta taip pat gerai, kaip ir aš. Atsiminkite: pagonis galima pakrikštyti, bet eretikai eina į laužą. Visada taip buvo.

Tothas pašaukė kelnerį ir sumokėjo už vyną. Jis susijuošė diržą.

--Einame pas tamtos globotinė, -- pasakė viršininko tonu. Kuzinas išėjo pirmas.

(Bus daugiau)

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

GERESNI NAMŲ STATYTOJAI

VISUOMET ĮSTATO

MONCRIEF šildymą ir oro vėsinimą

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O.

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
Henderson 1-6344

Lithuanian Newspaper •
Issued in Cleveland every
Mon., Wed., and Fri. except
in case of Holidays • Pub-
lished by American Lithu-
anian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit)
• Editor-in-chief: Balys
Gaidžiūnas • Subscription per
year: \$10.00. Single copy 10
cents • Second Class Postage
Paid at Cleveland, Ohio.

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išsina tris
kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penkta-
dieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Cekienė,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Dievas iš mažosios raidės...

Praėjusį kartą kalbėjome, kaip ir kodėl Maskva Lie-
tuvoje rauna buržuazinį nacionalizmą. Kalbėjome, kad ji
rauna todėl, jog tas buržuazinis nacionalizmas buvo ir
bus didžiausias Maskvos komunistinio kolonializmo prie-
šas.

Kitas didelis komunistinio išgalėjimo priešas yra
religija. Nesvarbu, katalikų ar kuri kita, bet religija. Tik
Lietuvoje katalikų religija pati pavojingiausia, nes jos
narių skaičius didžiausias ir organizacinis atsparumas
tvirčiausias.

Sovietų Sąjungos užgrobtose kitose kraštuose ko-
va su religija taip pat vedama, bet ji gal ne taip kieta,
kaip yra kieta Lietuvoje. Ypač minkštesnė kova su pro-
voslavija, kuri šimtmečiais yra buvusi rusiškojo nacio-
nalizmo talkininkė. Neretais atvejais ir dabar jos dvasiš-
kija, tiesa, jau komunistinėse sąlygose auklėta ir net
numatytas vietas pastatyti, turi komunizmui reikau-
jamą duklę atiduoti.

Jaučiama, kad paskutiniu metu Lietuvoje kova su
religija dar sustiprinta. Bet tą kovą vesdami, komunistai
nuolat rodo du veidus. Vieną, labai žiaurų — krašto gy-
ventojams, o antrą — besišypsantį užsieniui. Krašte reli-
gija laikoma opiumu, senų laikų atgyvena, tamsumo pa-
žimiui. Moksleiviai, kurie lankosi į bažnyčias, skaitomi
nepriaugusiais mokslui, o tarnautojai — neverti užima-
mos vietos. Nuolat ir nuolat kartojama, kad religijos
pagalba žmonės tik apgaudinėjami. Dievą visur įsakytą
rašyti iš mažosios raidės, ir mokiny, parašęs iš didžio-
sios, gauna blogiausią pažymį.

Tuo tarpu užsieniui kalbama, kad jei tik kas nori —
religiją gali praktikuoti, niekas nevaržo, visos bažnyčios,
kurios tik neprasilenkia įstatymams, atidarytos. Propa-
gandos sumetimais net dvi naujos bažnyčios leistos pa-
statyti. O kiek į užsienius išsiunčiama atviručių, kuriose
architektūriniai įdomių bažnyčių paveikslai. Pagaliau net
du lietuviai klierikai išleisti studijuoti į Romą. Išleisti
tada, kai kitiems išvykti tiesiog neįmanoma. Tik, žinoma,
dar nežinia, ar iš tų klierikų išaugs geri vyskupai, ar vė-
liau atskaliniai ir komunistų, pageidaujami tarnai.

Kad kova su religija jiems duoda šiokių tokių vaisių
— neabejotina. Vien kunigų perbėgėlių jau keletas yra,
ir jie visu intensyvumu įkinkyti į priešreliginę propa-
gandą. Ir buvusio kunigo J. Ragauskio knyga "Ite missa
est" jau trečios laidos susilaukusi. O toji knygoja, kurią
neseniai perskaičiau, prieš religiją ir kunigus purvo tiesi-
siog saujomis prižerta. Atrodo, kad ją rašė ne vien pats
J. Ragauskas, bet visi priešreliginiai kovotojai.

Kad kova prieš religiją duoda vaisių, ypač jaunojo
kartoj, galima pastebėti ir iš kai kurių atvykusių jaunu-
lių reagavimo. Sakysim, kai kurie pradžioje yra pareiškę
nusistebėjimo, kodėl čia kunigai taip daug maišosi lietu-
vių visuomeniniam gyvenime, kodėl jie nesėdi bažny-
čiose. Bet plačiu mastu imant, kraštas tebesas religingas,
ypač vyresnieji. Ir tai patvirtina įvairiais šaltiniais gau-
tos žinios.

B. G.

Tautų Draugystės Festivalyje Chicagoje, LB rūpesčiu buvo su-
organizuotas lietuviškas skyrius. Nuotraukoje rengėjai, talkininkai
ir kanklininkės. Kairėje Z. Juškevičienė, dešinėje A. Kirvaitytė.
Užpakaly stovi Jasaitis ir Reivytis.

V. Noreikos nuotrauka

Lapkričio 13 d. Chicagoje įvykusio Mokytojų Sąjungos atstovų ir narių susirinkimo dalyviai, tarp
kurių matyti: A. Tamulis, Petrutytė, Bagdonas, Rudienė, Gulbinskas, Varnienė, A. Rugytė, M. Krikš-
čiūnas, A. Varnas, Gedvilienė, Plačas, Peteraitienė, Binkis, Serapinas ir kt.

A. Gulbinsko nuotrauka

PRADEDA ATVIRIAU PASAKOTI

Drąsesniųjų ir blaiviau galvo-
jančių paskatinti, atviriau pra-
deda, vienas po kito, pasakoti šią
vasarą su raudonųjų ir paraudo-
sių ekskursija buvusieji Lietu-
voje. Štai Darbininkas paskelbė
A. TAMKAUS, iš Worcesterio,
Lietuvių bendruomenės apylinkės
surengtame susirinkime padary-
tą pranešimą.

Tame susirinkime A. Tomkus
štai ką papasakojo:

Vykstant iš Maskvos į Vilnių,
lėktuvu palydovė buvusi lietu-
vė, ir iš Amerikos atvykusius
keleivius lietuvių prašėkinusi
lietuviškai. Visi lietuviai nepa-
prastai susijaudino, po ilgos ke-
lionės per svetimus kraštus pir-
mą kartą išgirdę tėvų gimtą kal-
bą. Ir čia pasakotojas, nesulai-
kydamas ašarų, pareiškė, kad
negali įsivaizduoti, kaip lietu-
vis yra brangus lietuviui.

Vilniuje buvo sutikti giminių
ir vietas lietuvių su gėlėmis
ir sveikinimo kalbomis. Ne vi-
enam iš atvykusių nuriudėjusi a-
šara, išvydus savo tautiečius sa-
vo tėvų žemėje. Visi ekskur-
santai buvo nuvežti į viešbutį,
kur buvo surengtos vaišės. Ta-
čiau kiekvienas galvojo, kaip
greičiau susitikti su savaisiais
tėviškės sodybose Vilniuje buvo
išlaikyti šešias dienas. Teko ap-
žiūrėti įvairius fabrikus, įstai-
gas.

Iš Vilniaus kiekvienas gavo
automobilį su vairuotoju, ir ga-
lėjo vykti pas savuosius. A. Tom-
kus vyko į Vilkią ir už tą ke-
lionę turėjo sumokėti 280 rublių.
Iš Vilniaus į Vilkią vyko aplin-
kiniu keliu, per Ariogalą. Kai vai-
ruotojas Ariogaloje sustojo prie
komunistų partijos pastatų, tada
A. Tomkus suprato, koks buvo
aplinkinio važiavimo tikslas.

Iš Vilkiškos į kaimą teko jau
važiuoti arkliais, nes kelias ma-
šinai buvo netinkamas. Buvusio-
je tėviškėje vietos nepažįstamos,
kai kuriuose kaimuose belikę tik
keli gyventojai. Tėviškėje sese-
rys sutikusias su skausmo a-
šaromis:

--Broleli, tiek metų nesi-
matėm. Tiek vargo ir skausmo
esame iškentę per tą laiką.

Troboje buvusios parengtos
vaišės, ant stalo buvo įvairių
užkandžių, išgerti buvo paduota
ir "karklinės". Prie stalo vieno
šalia sėdinčio paklausęs, ar ga-
lima laisvai šnekėtis, tai šis,
sugniaužtą kumštį parodęs ir pa-
sakęs:

--Kodėl ne? Ogi va!

Arčiau išsikalbėjus, lietuviui
pasisakė, kad jie kolūkyje dirb-
dami per trejis metus išdirbė
po 300 darbdienų ir gavę tik
po vieną kilogramą grūdų už
darbdienį. Pinigų prasimaną iš
savo nuosavo "ūkio": laiko kar-
vę, veislinę kiaulę, vištų, an-
čių, taigi parduoda veršelių, par-
šiukus, sviestą, kiaušinius, antis
ir tokiu būdu atsiranda pinigų.
Kiti kitais keliais sukombinuo-
ja pinigų.

Nuėjęs į svirną ir pamatęs
išardytus aruodus, kur buvo ja-
vai pilami, klausęs, kodėl išar-
dyti aruodai Atsakyta trumpu
klausimu: "O kam jų dabar be-
reikia?". Svirno kampe matęs
kabančių kumpių ir porą palte-
lių lašinių, tai iš savo nupen-
ėtų kiaulių. Žmonės maistu ne-
siskundžia.

4,000 ha. kolūkyje yra tik 115
karvių. Jo manymu, kolūkyje yra
daug dykaduonių: kolūkio pirmi-
ninkas, sekretorius, įvairūs bri-
gadininkai, bet nėra kas ūkio
darbus dirba. Jis lankėsi tėviš-
kėje rugsėjo viduryje, o ant laukų
dar stovėjo pajudusios rugių gu-
bos, kai normaliai Lietuvoje ru-

giai suvežami visu mėnesiu anks-
čiau. Ir dėl tų pūvančių rugių
gubų niekas nesijaudino ir nie-
kas nesirūpino jų suvežti. Kai iš
Vilniaus vykęs į nurodytą vietą,
tai buvęs įspėtas, kad vyksta į
blogiausią Lietuvos kolūkį, tad jei
ką gerą pamatysias tegu pagir-
siaš, o jei ką blogą -- geriau
nutylysias.

Su kolūkio pirmininku agrono-
mu teko daugiau išsikalbėti ir
jam papasakoti apie Amerikos
gyvenimą. Ir kai jam pasakė,
kad jo sūnus turįs ūkį su 75
karvėmis ir tą ūkį aptarnauja tik
du žmonės, tai jis jokių būdu
netikėjęs. Bet kai jam išaiški-
no, kaip mechanizuotu būdu at-
liekami visi ūkio darbai, tada
jis suprato ir išsireiškė, kad
Lietuvos žemės ūkis mažiausiai
dar 30 metų atsiliks.

KLAIPEDA LIETUVIŠKESNE UŽ
VILNIŲ

Grįždamas lankėsi Kaune ir
Klaipėdoje. Kaune buv. Lietuvos
banko rūmuose įrengtas lėlių
teatras. Klaipėdoje lankėsi di-
delyje žuvų fabrike, kur dir-
ba apie pusantro tūkstančio dar-
bininkų. Vaišėse buvo paduota
apie 20 įvairių rūšių žuvies pa-
tiekalų. Mieste matęs daug ka-
riuomenės, žymiai daugiau negu
Vilniuje, žmonės daugiausia ka-
ba lietuviškai. Tuo tarpu Vilniuje
labai retai tenka išgirsti kalbant
lietuviškai, ir jei kartais nugirsti
ką nors lietuviškai kalbant, tai
kai prisitari, tai pradeda ru-
siškai kalbėti.

Lankėsi Palangoje, kur jam
labai patikė. Geriausias kuror-
tas, nė vieno Amerikoje tokio
kurorto nematęs. Norėjęs nusi-
pirti atminimui gintarinių iš-
dirbinių. Bet krautuvės vedėjas
pareiškė, kad tuo tarpu visi iš-
dirbiniai esą išgabenti į Mask-

ĮKLIMPO Į RUDENINĘ
NUOTAIKĄ

B. Beržinis įklimpo į rudeninę
nuotaiką dėl to, kad drįsau kai-
ką pasakyti apie jo laišką,
buvusį š. m. Dirvos Nr. 116.
Buvau, esu ir pasiliksiu nuo-
monės: bet kuriame laikraštyje
atspaustas laiškas, rašinys, ko-
respondencija ar pan., yra vie-
šas dalykas ir jį vienoks arba
kitoks paminėjimas ar panaudo-
jimas citatų iš jį kitame laik-
raštyje, nėra joks pirmojo skun-
dimas. Dirvos neskundžia nei
reiškiau nepasitenkinimą pake-
dendamas savo Sportinės pa-
birosės B. Beržinio laišką.

Kadangi B. Beržinis sakė ir
nedasakė, todėl, nebijodamas būti
apšauktas skundiku, atsilyginda-
mas Dirvai už jos "skundimą"
Naujienose, skundžiu Naujienas.
To dienaščio š. m. Nr. 261 ir
267 paminėjau Aug. Barčio iš
Irvingtono ir B. Beržinio iš
Chicago III. laiškus, buvusius
Dirvos š. m. Nr. 108 ir 116. Kam
įdomu kodėl tuos laiškus minė-
jau ir kokią "rudeninę" logiką
dėl jų panaudojau, siūlau patiems
įsitikinti.

Jurgis Jašinskas,
So. Boston, Mass.

IŠ YELLOWSTONE PARKO

Dirva per paskutiniuosius tris
mėnesius man buvo beveik vie-
nintėlis ryšys į lietuvišką
žodį bei bendravimą su lietu-
višku pasauliu. Tiesa, čia dirbo
dar vienas lietuvis prie parko
inžinerijos darbų, kuriam Dirvą
duodavau pasiskaityti. Ir jam la-
bai patiko.

Laikraštis mane ypatingai pa-
traukia savo įvairumu. Straips-
niai iš šiųdieninių aktualijų, ver-
timai iš pereito karo įvykių,
stiprus literatūriniai pasiskai-
tymai, įdomios nuotraukinės
ilustracijos ir kita laikraštį da-
ro labai įdomi ir naudinga.

Linkiu Dirvai ir toliau varyti
neginčijamai gilią vagą lietuvi-
bės išlaikymo darbe.

Jonas Šarka,
Yellowstone Park, Wyo.

vą, į parodą. Tik rytojaus dieną
į viešbutį pristatė įvairių išdir-
binių pasirinkti.

Informacijos tikslu lankęs daug
krautuvų. Pardavėjos daugiausia
tik rusiškai kalba. Geros medžia-
gos metras 500 rublių geras kos-
tumas 1400 rublių, batai 200 -
400 r. Vilniuje Neringos užkan-
dinėje už stėką sumokėjęs 7
rublius. Su vienu fabriko spe-
cialistu išsikalbėjęs patyrė, kad
fabrike aukščiausias atlyginimas
14,000 rublių mėnesiui. Gimna-
zijos mokytojas pasisakė, kad
jis uždirbęs 800 rublių ir kaip
viengungis taupiai pragyvenęs.
Didieji keliai yra geri, sma-
luoti. Yra daug dirbtuvių, bet ne
visos jos yra moderniškai įren-
tos, daug dar atsilikusios.

Jaunimas dėl tam tikrų su-
metimų tikėjimo nepraktikuoj-
jamas. Lietuvoje jis nematęs to-
kių veidų, kokių buvo susirin-
kę į vakariene. Kas nori tik-
rai sužinoti apie dabartinį Lie-
tuvos gyvenimą, turi pati nuvyk-
ti ir pamatyti.

Pranešėjo žodis buvo toks aiš-
kus, kad niekam nekilo mintis ką
nors dar paklausti.

Geriausia kalėdinė dovana yra knyga

Tokios knygos yra:
Vyta. Augustino
Lietuvos vaizdų albumas
LIETUVA

yra geriausia dovana viso-
kio progomis. Albumo
vaizdai kalba apie Lietuvą
visiems suprantama kalba,
todėl jis tinka visiems, kas
kokia kalba bekalbėtų. Albu-
mas Lietuva yra geriausia
kalėdinė dovana visiems.
Kaina — 5.00 dol.

Kun. St. Ylos —
ATEITININKŲ

VADOVAS \$4.00
Prof. Juozo Ereto —
STASYŠ

ŠALKAUSKAS \$4.00
Sibiro lietuvių
maldaknygė —
MARIJA, GELBĖKI

MUS 1.00
Prof. St. Šalkauskio —
ATEITININKŲ

IDEOLOGIJA \$3.00
Kalėdiniai sveikinimai
(20 atvirukų su vokais) \$1.00

Visus šiuos leidinius ga-
lima gauti užsakymus siun-
čiant šiuo adresu:

**ATEITININKŲ
FEDERACIJA**

916 Willoughby Ave.,
Brooklyn 21, N. Y.

P. S. Čekius ar money or-
derius išrašyti: Ateitininkų
Federacija.

CleveChecks

SPECIAL BUDGET CHECKING ACCOUNTS

REGULAR CHECKING ACCOUNTS, TOO • USE THE ONE BEST FOR YOU!

The Cleveland Trust Company

70 CONVENIENT BANKING OFFICES
MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

PASINAUDOKITE PLAČIAI ŽINOMOS IR GERAI UŽSIREKOMENDAVUSIOS FIRMOS,
SIUNČIANČIOS SIUNTINIUS Į SSSR IR LIETUVĄ, PATARNAVIMU.

PACKAGE EXPRESS and Travel Agency, Inc.

(Licensed by USSR)

Brooklyn, N. Y. 1530 Bedford Avenue, Tel.: IN 7-6465 ir IN 7-7272;

Newark, N. J. — 312 Market Street, Tel. MI 2-2452 ir MI 2-1681; Bowling Green 9-6992.

• Per mūsų firmą siunčiami siuntiniai paskyrimo vieta pasiekia trumpiausiu laiku. • Visi muitai apmokami
vietoje, mūsų įstaigose. • Prie firmos įstaigų yra krautuvės, kuriose galite gauti įvairiausių prekių. • Siun-
tinių pristatymas garantuojamas 100%.

Istaigos ir skyriai atidaryti kasdien nuo 9 ryto iki 6 val. vak., šeštad. ir sekm. nuo 9 val. ryto iki 4 val. vakaro.

MŪSŲ SKYRIAI

70 Second Avenue
NEW YORK 3, N. Y.
ORegon 4-1540

107 So. Vermont Ave.
LOS ANGELES 4, CALIF.
DUNKirk 5-6560

11601 Jos. Campau Ave.
DETROIT 12, MICH.
TOWnsend 8-0298

126 Tilghman St.
ALLENtown, PA.
Tel. HEMlock 5-0415

832 North 7th Street
PHILADELPHIA 23, PA.
WALnut 3-1747

1241 N. Ashland Ave.
CHICAGO 22, ILLINOIS
HUMBoldt 6-2818

643-47 Albany Avenue
HARTFORD 6, CONN.
CHapel 7-5164

397A West Broadway
SO. BOSTON, MASS.
Tel. ANDrew 8-2718

109 Burnet Park Drive
SYRACUSE, N. Y.
Tel. GR 8-8435

1028 Kenilworth Ave.
CLEVELAND 13, OHIO
Tel. PProspect 1-0696

46 Whitehead Avenue,
SOUTH RIVER, N. J.
Tel. CLifford 7-6320

1900 Fleet St.
BALTIMORE 31, MD.
Tel. DICKens 2-4240

558 Hudson Ave., ROCHESTER 5, N. Y. Tel. BAKER 5-4210

NOREDAMI DAUGIAU INFORMACIJŲ REIKALAUKITE MŪSŲ FIRMOS KATALOGŲ.

PRASMINGOMIS IŠKILMĖMIS ATIDENGTA ŽUVUSIEMS PAMINKLAS CHICAGOJE

Švenčiant atkurtos Lietuvos kariuomenės 42 metų sukaktį lapkričio 20 d. Chicagoje buvo atidengtas ir pašventintas žuvusiems dėl Lietuvos paminklas. Iškilimėse dalyvavo aukštoji dvasiška, Lietuvos diplomatinės, įvairių organizacijų atstovai, organizacijos su savo vėliavomis ir skaitlinga visuomenė.

Iškilimėse buvo pradėtos pamaldomis, Pamaldas atnašavo vysk. V. Brizgys, pasakydamas diena pritaikyta pamokslą. Paminklą atidengė Lietuvos, atstovas JAV-se J. Kajeckas, pašventino vysk. V. Brizgys. Paminklo atidengimo ceremonijų pradžią ženklinio JAV-bių ir Lietuvos vėliavų pakėlimas. Vėliavų pakėlimą lydėjo JAV-bių kariuomenės atstovo -- trimičiaus garsai ir giedant Amerikos bei Lietuvos Himnus. Žuvusiems pagerbti Lietuvos atstovas J. Kajeckas, asistuojant tautiniais rūbais pasipuošusioms birutiniškoms, uždegė aukurą, mistiškai nuteikiant iškilmių dalyvius.

Jaunos lietuvaitės, birutiniškės ir šaulės, taip pat tautiniais rūbais pasipuošusios, tuo pat metu uždegė žvakutes ant paminklo pakopų. Po to sekė vainikų padėjimo ceremonijos žuvusiems pagerbti.

Aukuro ir žvakučių degimas iškilmių dalyvius nukėlė mintimis į senovės Lietuvos laikus, kada deginimas amžinos ugnies, vaidilūčių globojamos, sudarė lietuvių senovės tikybės vieną iš stipriausių pagrindų.

Ugnis yra karštos tėvynės mėlės simbolis. Ji lietuvių širdyse nuolat turi būti kurstoma. Šis paminklas kaip tik tą ugnelę mū-

sų širdyse pakurstys kiekvieną kartą, kai jį aplankysime.

Paminklo atidengimo apeigos buvo labai įspūdingos. Daugeliui dalyvių redėjo ašaros. Ypač jaudinantis momentas buvo dedant vainikus žuvusiems pagerbti. Vainikai buvo: Lietuvos Respublikos atstovo, Savanorių --kūrėjų, L. V. S. Ramovės, L. V. S. Ramovės Chicago skyriaus, L. V. S. Ramovės Clevelando skyriaus, Kunigaikštie-

nės Birutės K. Š. M. D-jos, Chicago skyriaus, Detroito šaulių kuopos, Lietuvių skautų ir skautų vadovybės, Jūrų skautų, Studentų jūrų skautų ir skautų korporacijos Gintaras, ateitininkų, Lietuvių gydytojų sąjungos, Chicago aukš. lituanistinės mokyklos, Lietuvių fronto būriulių ir Lietuvių tėvų jėzuitų. "Prie paminklo žodį tarė Lietuvos atstovas JAV J. Kajeckas, L. V. S. Ramovės centro val-

Prieš uždedant žuvusiems pagerbti vainikus, ant paminklo laiptų uždegamos žvakutės. Iš kairės: J. Raslavičiūtė, K. Končienė, S. Petrauskienė, L. Underytė ir S. Šimaitytė.

V. Noreikos nuotrauka

dybos pirm. prof. S. Dirmantas ir Provinciolas B. Krištanavičius S. J. Iškilimėms vadovavo mjr. P. Šeštakauskas, Lietuvos Laisvės Kovų Muziejaus administratorius. Vėliavas pakėlė JAV -- kapralas M. P. Jakimauškas, II-jo pas. karo veteranas, Lietuvos-Liskevičius Alfonsas, Lietuvos karo invalidas. Vėliavas pakeliant ir pagerbiant žuvusius trimištavo JAV kariuomenės, 5-tos armijos atstovas seržantas Richard H. Willis. Iškilimėms pasibaigus, akademinę programos dalis ir koncertas vyko Jaunimo Centro salėje. Akademinę dalį vedė K. Dabule-

Žuvusiems dėl Lietuvos paminklo Chicagoje atidengimo metu, Kalba Ramovės Centro Valdybos pirm. prof. S. Dirmantas.

V. Noreikos nuotrauka

vičius, L. V. S. Ramovės Chicago skyriaus valdybos pirmininkas. Jis tardamas trumpą žodį, paprašė dalyvius atsistojimu ir susikaupimu pagerbti žuvusius dėl Lietuvos laisvės. Tuo momentu trimištavo trimištavo žuvusiems pagerbti melodiją. Toliau K. Dabulevičius trumpai paminiėjo L. V. S. Ramovės Chicago skyriaus ir bendrai Sąjungos veiklos sritis ir atliktus darbus. Šių iškilmių proga Chicago ramovėnų skyrius atšventė ir savo veiklos dešimtmetį.

Toliau tarė sveikinimo žodį Lietuvos konsulas Dr. P. Daužvardis ir susirinkusiems pristatė Lietuvos atstovą JAV-se J. Kajecką, kuris pasakė patriotinę kalbą. Po jo dar kalbėjo bei sveikino L. V. S. Ramovės C. v-bos p-kas prof. S. Dirmantas ALto pirmininkas L. Šimutis, Latvių veteranų atstovas, LB Chicago apygardos pirmininkas J. Jasaitis ir prelatas M. Krupavičius. Buvo gauta daug sveikinimų raštu kaip min S. Lozoraičio, min. B. K. Balučio ir kt.

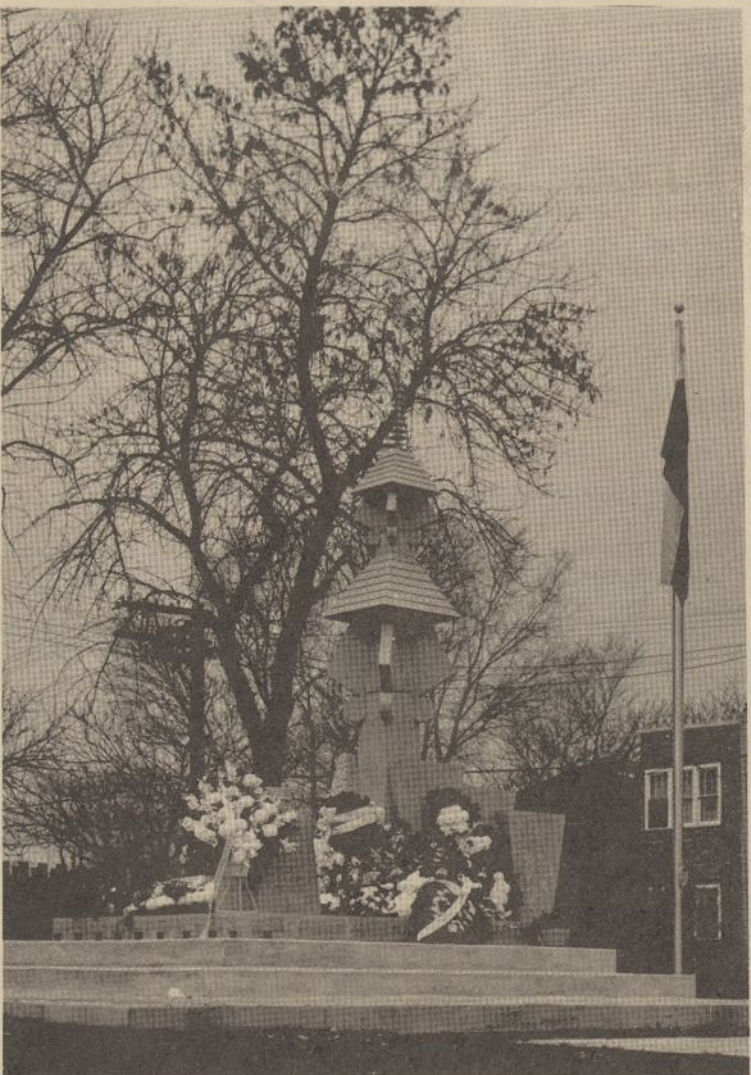
Koncerto programą išpildė solistai: D. Stankaitytė ir St. Baras ir Vyrų Choras Vytis, Akomponavo muzikė Aleksūnaitė -- Michel. Vyrų chorui vadovavo dirigentas Alfonsas Gečas. Koncertinei programai vadovavo režisoriaus K. Oželis, L. V. S. Ramovės centro valdybos narys.

Toliau sekė tuose pačiuose namuose, kitoje patalpoje, vaišės --užkandžiai ir kavutė. Čia susi-

Lionginas Leknickas prie paminklo deda Clevelando ramovėnų vainiką. Toliau matyti prof. S. Dirmantas, M. Rėklaitis, Tėvas Provinc. B. Krištanavičius, Tėvas Vaišnys ir kiti.

V. Noreikos nuotrauka

Žuvusiems dėl Lietuvos paminklas Chicagoje, pastatytas prie Jaunimo Centro namų, kurio atidengimas įvyko lapkričio 20 d. Paminklo autorius arch. J. Mulokas.

V. Noreikos nuotrauka

VISAIS
APDRAUDOS
REIKALAIŠ,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę
**PAULINA
MOZURAITIS-BENNETT**
HI 2-4450
642 Meadow Lane Dr.
Cleveland 24

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
- Nuo šių metų liepos 1 dienos dividendai yra pakelti iki 4 1/4.

MUTUAL Federal SAVINGS
and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanouskas, Pres.

Alma Mater jau atspausa Ją užsisakykit dabar, kad gautumėt prieš šventes

R. Spalio įdomių apysakų "Gatvės berniuko nuotykių" ir "Ant ribos" tęsinys — trečioji dalis, kuri vadinasi "Alma Mater", jau atspausa Dirvos spaustuveje. Ją išleido Viltis.

Knyga didelė, 434 psl., dabar jau išsiųsiu. Visos bus kietais viršeliais. Knygų rinkoje pasirodys gruodžio 10 d. Kaina \$5.00.

Tai pati geriausia šventinė dovana. Užsisakyk knygą dabar ir tuoj siųsk Dirvai (6907 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio) už kiekvieną knygą po \$5.00. Persiuntimo išlaidas apmokės pati Dirva. Užsakytos kny-

gos jums bus išsiųstos gruodžio 10 d. ir jas dar prieš šventes gausite, kad galėtumėt arba patys pasiskaityti, arba savo artimiesiems padovanoti.

Geros knygos mėgėjai, kurie gyvenate Clevelande arba apylinkėse, užkeikt į Dirvos redakciją ir knygą prieš šventes nusipirkit. Nusipirkit sau ir dovanoms savo artimiesiems.

"Alma Mater" senokai laukta knyga. Tai gaus rašytojo gili iškarpa iš studentų gyvenimo Lietuvos žemėje. Ji kiekvieną skaitytoją pririš nuo pirmo puslapio ir nepaleis iki paskutiniojo.

DIRVA
6907 Superior Ave.,
Cleveland 3, Ohio.

Siunčiu \$5.00 ir prašau man išsiųsti R. Spalio naują knygą "Alma Mater".

Užsakytojas:

(Vardas, pavardė)

(Adresas)

BOSTON

LIETUVIŲ KULTŪROS KLUBE

Trečiasis šio sezono susirinkimas buvo paskirtas susipažinti su paskutinėmis muzikos pasaulio naujienomis. Muzikologas Jurgis Mačiūnas, iš New Yorko, skaitė apie stilistinę realizmo išsivystymą nuo Musorgskio iki elektroninės muzikos. Paskaitą iliustravo ištraukomis iš plokštelių, daugiausia šių laikų amerikiečių, prancūzų, vokiečių kompozitorių "musique concrete" pavyzdžiais. Prelegentas aptarė muziką, kaip garsų struktūrą laiko tekneje. Jei klasikinėje ir romantinėje iliuzionistinėje muzikoje naudojami gamtos tonai, tai realistinėje arba elektroninėje muzikoje jau nebeapstatenkinama tonais, o komponuojama iš natūralių gamtos ar miesto garsų, kaip smūgiai, užesiai, virpėjimai ir kt. Parodyta paralele su panašaus pobūdžio japoniškąja tradicine muzika.

Klausojų buvo pilna, kad ir nedidelė Tarpt. Instituto salė. Nejučiomis praėjo daugiau kaip dvi valandos. Kam patiko, kam nepatiko atskiri tokios muzikos fragmentai, bet visiems buvo labai įdomu. Didelį įspūdį padarė Alban Bergo (A. Schonbergo mokinio) operos "Wozzeck" ištrauka su terorizuojančiu monotonu.

Muzikos aparatūrą maloniai paskolino Jurgis Strazdas. Po paskaitos vykusiose diskusijose kalbėjo muzikai St. Liepas, Vytautas Kerbelis, Jer. Kačinskas, Iz. Vasyliūnas. Vaišės paruošė Ald. Grinienė.

Sekantis klubo susirinkimas bus sausio 25 d., kuriame kalbės svečias iš Philadelphia, dr. K. Ostrauskas apie M. K. Čiurlionį.

(bn)

Dirvą pasiūlyk savo
kaimynui susipažinti

Štai kaip broliai latviai didina savo tėvynės plotus Lietuvos sąskaiton... prisiskirdami Palangą ir Šventąją savo žemėlapyje, kuris buvo išstatytas Latvijos paviljone Chicagoje įvykusioje Derliaus šventės parodoje.

V. Noreikos nuotrauka

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIOS

ATSKLEIDŽIAMA UŽVERSTAS ISTORIJS LAPAS

Vyresnieji pamiršo, o jaunesnieji menką supratimą turi ar visi nežino apie Lietuvos Respublikos Steigiamąjį Seimą, išrinktą 1920 metais balandžio mėn. 14 ir 15 dienomis visuotiniu, tiesioginiu, lygiu ir slaptu balsavimu, dar tebevykstant kovoms dėl tautos laisvės. Tai žymus Lietuvos istorijos lapas, užverstas prieš 40 metų.

Tą žymųjį istorijos lapą Detroito Lietuvių Organizacijų Centras atskleis ir vaizdžiai parodys lietuviškai visuomenei gruodžio 11 d., sekmadienį, 12 val., tuoj po Šv. Antano parap. bažnyčios pamaldų, buv. lietuvių svetainės didžiojoje salėje Steigiamojo Seimo 40 metų sukakties minėjime.

Kalbėtojais yra pakviesti buvę Steigiamojo Seimo atstovai: prel. Mykolas Krupavičius, prof. S. Kairys - Kaminskas ir pulk. K. Žukas. Iš juostas bus perduotas a.a. prezidento Antano Smetonos, kuris pirmąją Steigiamojo Seimo posėdį pradėjo, a.a. rašytojos Gabrielės Petkevičaitės, kuri pirmąjį posėdį pirmininkavo ir a.a. prezidento Aleksandro Stulginskio, kuris pirmąjame posėdyje buvo išrinktas Steigiamojo Seimo pirmininku, kalbos ir rodomi jų paveikslai.

Nepaprastai įdomu ir naudinga išgirsti gyvųjų Steigiamojo Seimo atstovų, o dar įdomiau ir naudingiau -- mirusiųjų, ilgoką laiką stovėjusių prie valstybės vairo, persunktas entuziazmu ir gilia tėvynės meile kalbas, atskleidžiančias atbudusios tautos sąmonę ir nutierotą krašto pri-

sikėlimo gražųjį istorijos lapą.

Minėjimas, kuris bus baigtas Detroito lietuvių meninių jėgų pasirodymu ir kurio įėjimas nemokamas, tęsis neilgiau dviejų valandų ir, kaip Organizacijų Centro pirmininkas Dr. K. Karvelis informuoja, bus prarastas

BALFo Chicago skyriaus koncerto programos išpildytojai ir rengėjai. Prie stalo sėdi iš kairės: prof. V. Jokubėnas, kun. Urbonas, balerina T. Stasaitė ir solistė D. Mongirdaitė, Dirvos ruošų koncertų laimėtojos, Stovi V. Strolia, N. Žibutytė, kun. Šantaras ir Brazdienė.

A. Gulbinsko nuotrauka

lietuvių išeivijos vienijančioje dvasioje, ieškant mus vienijančiųjų -- ne skaldančiųjų motyvų. Labai gražu ir sveikintina. Tik gal bus mažoka salė, nes Detroito liet. visuomenės, ypač judriosios mūsų studentijos, šiuo minėjimu susidomėjimas ir noras jame dalyvauti, manau, bus didelis.

K. Jurgutis

te. Juo buvo išreiškiamas nepaprastas džiaugsmas sulaukus mums visiems brangių tautiečių, išvaikščiojusių ilgą tremties Galgotos kelią sovietinės Rusijos vergų stovyklose lediniuotoje šiaurėje.

Tačiau su tuo džiaugsmu kartu pynėsi grandinė liūdnu praeities prisiminimų, kurie ne vienam šio malonaus susitikimo dalyviu išspaudė gailią ašarą. Tai momentas, kur tas susitikimo džiaugsmas įvedė į susimąstymą ir nusiminimą, nes kiekvienoje lietuvių šeimoje rasime okupanto padarytų skaudžių žaizdų.

Svečiai, matomai domėjosi ir buvo smalsūs, nes susirinko gana punktualiai ir už gražiai padengtų ir gėlėmis papuoštų stalų užėmė vietas.

Pobūvį pradėjo V. Skrinškas, paprašydamas atsistojimu pagerbti visus mūsų Tautos kankinius, žuvusius už tėvynę. Tuojau po to buvo pakviestas tarti žodį mūsų tautietis, išgyvenęs 18 metų Sibiro tremtyj.

Jo žvilgsnis šaltas, daug ką slepiantis, baimingas ir atsargus. Tai galėjo susidaryti gyvenant amžinai baimėje ir netikrume dėl savo rytojaus dienos. Veido bruožai rodė didelį pavargimą ir išsisėmimą. Žmogus išgyvenęs tiek metų nužmogintą gyvenimą, patekęs į tokį jo sutikimą ir priėmimą, pats negali atpažinti kas čia yra -- tikrovė ar sapnas.

Padaryta apžvalga išgyventos tremtyje tikrovės, tai buvo ne kas kita, kaip objektyvus žmonių gyvenimo pavaizdavimas Sibire. Charakteringa, kad už tuos visus nedatekius, skurdą ir vargus jis nieko nekaltino, tarytum, tai savaime taip atsitiko.

Po to ėjo sveikinimai su gražiausiais linkėjimais ir

dovanų įteikimu. LNT Moterų Būrelio per p. Kalendrienę — \$662.00, Prisikėlimo parapijos per Komiteto Pirmininką p. Reginą — \$50.00, Toronto Lietuvių Caritas per p. Stepatienę — \$25.00, Prisikėlimo parapijos Katalikių Moterų Draugijos per p. Narušienę — \$10.00 ir p.p. Ščepanavičių pakietėlis, kurio turinys ilgesniam laikui nebuvo žinomas.

Jaukioj aplinkumoj, besivaishinant kavute ir įvairiais ponų pagamintais skanėsiiais, maloniai praėjo šis sekmadienio popietės parengimas palikdamas ateičiai gražiausius prisiminimus.

P. V.

LTS Centro Valdybos posėdis, įvykęs lapkričio 26 d., praėjo daugelio reikalų nuosirdaus aptarimo dvasio-

je. Buvo išryškinti svarbūs nūdieniai klausimai ir kartu apžvelgtos tolimesnės veiklos perspektyvos bei galimūmai.

Pasitarime dalyvavo: pirmininkas — K. Kalendra, vicepirmininkai — J. Jankaitis ir P. Kvedaras, sekretorius — F. Valys, išdininkas — V. Petraitis ir vietos skyriaus pirm. P. Bastys.

Sunkios Sibiro tremties kankiniai ir liudininkai Antanas ir Kastancija Bačėnai lapkričio 24 d. laimingai pasiekė Toronto. Malton Aerodrome juos sutiko dukrė, sūnūs, anūkai, giminės, KLB atstovai ir būrys artimųjų.

Jie į Sibirą buvo išvežti per pirmus 1941 m. tremimus. Į Lietuvą grįžo 1956 m. Tame 15 metų ištremimo laikotarpy 7 metus praleido kalėjime.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti.

J.S.AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas

1254 Addison Rd.
Cleveland 3, Ohio

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas. Motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas.

24 hours towing

Atidaryta nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro.

Dienos telef.: HE 1-6352 Nakties tel.: LI 1-4611

MES DUODAM EAGLE STAMPS

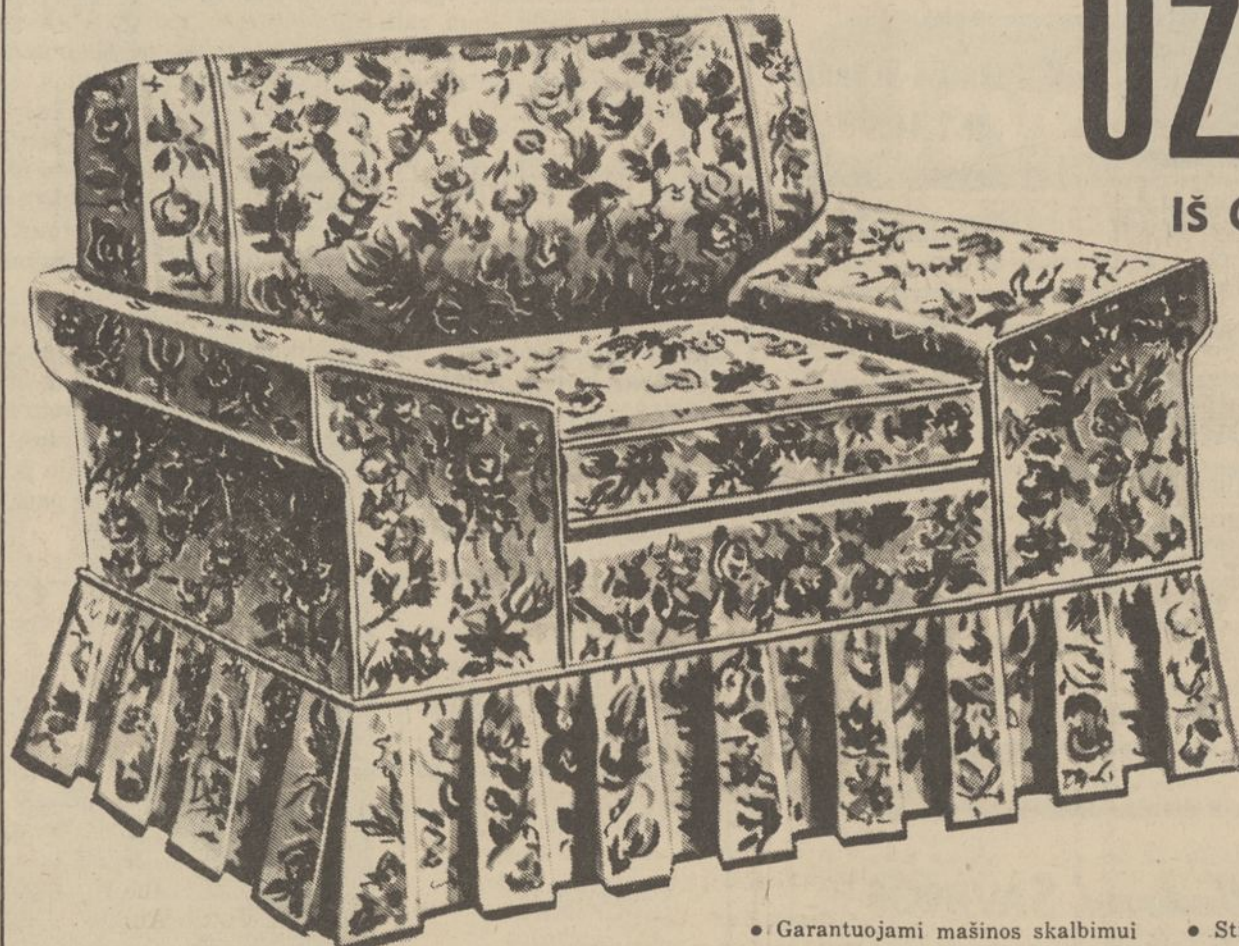
EAGLE STAMPS VISADA PAEIDINA SUTAUPAS

the **MAY** co's **NOW 3 BASEMENT stores**

DOWNTOWN—PUBLIC SQUARE

CEDAR CENTER — RIDGE AND RIDGEWOOD DRIVE

Puikus dekoratyvinis gražumas specialiai šiom žemom ir pinigais taupančiom kainom!

UŽVALKALAI

IŠ GRAŽAUS GĖLĖTO COTTON SAILCLOTH RAŠTO

KĖDŽIŲ STILIAI

SOFOS STILIAI

5.99

12.99

• Garantuojami mašinos skalbimui • Stiprus, specialus stilius • Balta • žalia • Nutmeg

Jūsų gera proga pagražinti savo namus linksnam švenčių sezonui!

Paruošti medvilnės apvalkalai, su specialiai gamintų apvalkalų grožiu ir dekoratyviniu patogumu. Pilnas iškirpimas, su pilnom detalėmis. Pagalvės yra išverčiamos... Kraštai yra gerai sujungti. Užkite, kol yra pilnas pasirinkimas. Pasirinkite iš visų baldų stilių, kairėje atspausdinto pavyzdžio.

BASEMENT DRAPERY DEPARTMENT.... THE MAY COMPANY, ALL 3 STORES

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso PROspect 8-1711
Rezidencijos REpublic 7-7868

Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.

Val.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiad. ir sekmad. ofisas
uždarytas.

Šeštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE.

Tel. ofiso EVerglade 4-7376
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.
Chicago 22, Ill.

VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p.
pirmad., antradi., ketvirtadi.,
penktadi.

Tik susitarus trečiadieniais.

Telefonas:
Ofiso REpublic 7-5020.
Namų WALbrook 5-3765.

J. Ramunis, M. D.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2557 W. 69th Street
(Įėjimas iš Rockwell St.)

Val.: kasdien 2-4 p. p. ir 6-8 p. p.
Šeštadieniais:

2-4 p. p. ir 5-7 p. p.

Dr. ALFONSAS KISIELIUS šiomis dienomis gavo titulą "Diplomate of American board of surgery".

Dr. A. Kisielius medicinos mokslus baigė Lietuvoje V. D. universitete 1943 m. Atvykęs į JAV 1940 m. atliko interno praktiką St. Elizabeth ligoninėje, Elizabeth, N. J., ir 1950 m. birželio mėn. vienas iš pirmųjų išlaikė Ohio valstybės egzaminus, įgydamas gydytojo praktikos teises. 1951 - 1954 m. užsiėmė sėkminga praktika Piqua, Ohio, 1954 m. pradėjo specializuotis chirurgijoje St. Thomas ligoninėje, Akrono, Karo tarnyba nutraukė specializaciją ir JAV karo laivyno ištarnavo 2 metus kaip Commander. Po karinės tarnybos sėkmingai užbaigė specializavimąsi chirurgijoje ir 1959 m. gruodžio m. išlaikė savo specialybės egzaminų pirmąją dalį, o prieš keletą savaičių sėkmingai išlaikė ir antrą dalį ir gavo aukščiausią minėtą titulą.

Dr. A. Kisielius užsiima chirurgijos praktika Sidney, Ohio. Mūsų žiniomis jis yra vienas pirmųjų lietuvių įvažiavusių į JAV, kuris pasiekė šią specialybės pripažinimą. Sveikiname ir linkime sėkmės pasiekti jo specialybėje.

CLEVELAND IR APYLINKĖSE

• **ALTo Clevelando** skyriaus susirinkimas įvyks gruodžio 4 d., 12 val. (sekmadienį), tuoj po pamaldų, šv. Jurgio liet. parapijos salėje.

Darbotvarkėje: 1. Pranešimas iš skyriaus veiklos, 2. 1961 m. Vasario 16 d. — šventės minėjimo rengimas, 3. Einamieji reikalai ir kt.

Maloniai prašome organizacijas prisiusti atstovus į šaukiamą susirinkimą ir nevėluoti.

Susirinkime gali dalyvauti ir lietuvių visuomenė, kuri įdomaujasi ALTo skyriaus veikla bei norintieji pateikti naujų sugestijų pagyvinimui skyriaus veiklos.

• **BALFo dešimtajam** seime Chicagoje dalyvavo: Kazys Gaizutis, Antanas Rukšėnas ir Florijonas Saukevičius.

• **Adv. Julius Smetona**, ALT skyriaus pirmininkas, parašė Valstybės sekretoriui raštą ir išdėstė motyvus, kodėl Jungtinėse Tautose turi būti keliamas sovietinio kolonializmo klausimas.

Dalis svečių, dalyvavusių Clevelande Lietuvos kariuomenės šventės minėjime, kurį suruošė vietos Ramovės skyrius.

V. Pliodžinsko nuotrauka

• **Ona Demenienė**, atskridusi iš Buenos Aires, Argentinos, paviešėti pas seserį ir brolių Amerikoje, lydimą M. Kučauskienės ir K. Sorokos, lankėsi Dirvos redakcijoje.

• **Jonas Sakalas**, jau ilgesnį laiką sergąs ir pavaršį turėjęs sunkią operaciją, vėl išvažiavo į New Yorką ir ten atsigulė į ligoninę naujiems tyrimams.

• **Lietuvos Vyčiai** gruodžio 3 d. — šeštadienį, 7 val. vak., ir gruodžio 4 d. — sekmadienį, 1:30 val. p. pietų, Lietuvių salėje, rengia **Jokūbo Stuko naujausių Lietuvos vaizdų rodyką**. Visi Clevelando lietuviai kviečiami juos pamatyti ir Jokūbo Stuko aiškinimų pasiklausyti. Suaugusiems įėjimas \$1.00, o vaikams iki 12 metų — 25 c.

• **Aldona Stempuzienė**, po koncertų Kolumbijoj ir Argentinoj, grįžo atgal į Clevelandą.

• **LB Clevelando I-os ir II-os apyl. valdybos** žinutėje — padėkoje, atspausdintoje Dirvoje lapkričio 11 d., per neapsižiūrėjimą mūsų išleistas žalgirio mūsų minėjimo komitetas — jo ir atsi-prašome.

Antras sakinytis turėjo būti: "Už žalgirio mūsų minėjimo tulką valdybos ir žalgirio mūsų minėjimo komitetas dėkoja".

A. A. KOTRYNA VIŠNIAUSKIENĖ, KILNIO SIELOS, GEROS ŠIRDIES MOTERIS

Prieš 2 savaitės Clevelande mirė Kotryna Višniauskiene, sulaukusi gilios senatvės. Palaidota Kalvarijos kapuose. Į amžiną poilsio vietą ją palydėjo tarp kitų dalyvių Clevelando senosios kartos veikėjai Misčikai, Praskevičiai, Vilčinskai. Iš jaunosios kartos laidotuvis dalyvavo inž. Juozas Augustinavičius, velionės globotas su jo šeima keletą mėnesių jiems atvykus į JAV.

Velionė buvo kilusi iš Suvalkijos stambių ūkininkų Gustaičių šeimos. Prieš tėvų valią buvo išteklėjusi už vargonininko Višniausko. Ta aplinkybė jaunus Višniauskus paskatino emigruoti į Angliją. Čia pagyvenę kurį laiką jie persikėlė į JAV ir apsigyveno Clevelande, kur Višniauskas gavo vargonininko vietą prie šv. Jurgio parapijos bažnyčios.

Jis mirė, palyginti jaunas, palikęs velionę jauną našlę su 4 vaikais. Ji nepasimetė, užaugino vaikus — du sūnus ir dvi dukteris. Abu sūnūs apsigyveno ir viena dukterė išteklėjo. Deja, vieno sūnaus žmona mirė jauna ir K. Višniauskienei teko auginti jos paliktą dukterį, anukę Joaną. Velionei vėliau teko pergyventi ir abiejų dukterų, žento ir sūnaus mirtis. Tą visą ji pakėlė neprarasdama savo geros širdies ir kilnios sielos.

Jos paguodai liko vienas sūnus su šeima ir anukė Joana, išteklėjusi už inž. chemiko Juozo Augusto, inž. Juozo Augustinavičiaus pusbrolio, kuris Standard Oil Co. turi gana aukštą vietą.

Velionę pažinojau asmeniniai ir mačiau, kaip ji atsiliepdavo į žmonių vargus.

Pati būdama neturtinga globojo kitus, padėdama kuo galėdama.

Šita velionės sielos ypatybė ir skatina mane ją palinėti šio laikraščio skiltyse.

Tebūnie lengva jai ja amžiams priglaidusi JAV žemė.

St. Nasvytis

DĖMESIO TINKLINIO MĖGĖJAMS!

Ši šeštadienį, gruodžio 3 d., John Hay High School sporto salėje, 2075 E. 107-ta gatvė, (skersai gatvės nuo lietuviams gerai žinomos Cathedral Latin gimnazijos), įvyks tinklinio žaidimo demonstravimas, kurį praves prof. James Coleman iš Wittenbergo Kolegijos. Prof. James Coleman, didelis tinklinio žinovas, atsiveš kartu su savim Daytono YMCA tinklinio komandą, kuri yra viena iš geriausių Amerikoje ir kurios jis pats yra treneris.

Pradžioje prof. James Coleman pademonstruos ir išaiškins visas pagrindines tinklinio dalykus: servavimą, pasavimą, kėlimą, kirtimą, gynybą, puolimo strategiją. Po to bus 15 minučių filmas iš pernai metų Amerikos tinklinio pirmenybių. Vėliau seks parodosios dvejetų rungtynės. Tai, lietuvių tarpe dar nepraktikuojamos, bet labai įdomios rungtynės du prieš du, penkiomis sumažintoje aikštėje.

Moteryų tinklinį pademonstruoti, kaip Ohio meistris du metus iš eilės, yra pakviestas Clevelando Žaibas. Žaibo moterų komandos priešininku bus Clevelando miesto rinktinė.

Kita programos dalis — vyrų parodosios rungtynės tarp Daytono YMCA ir Mansfieldo YMCA. (Mansfieldo YMCA yra pernai metų Šiaurės Rytų Ohio meistris.) Taip pat yra sudaryta Clevelando vyrų rinktinė (į ją pateko du Žaibo nariai). Ji žais prieš abidvi YMCA komandas.

Visi tinklinio mėgėjai, žaidėjai, mokytojai, o ypač jaunieji sportininkai, norį pramokti kasdien labiau populiarėjantį sportą, prašomi nepraleisti šios puikios ir retos progos pamatyti tinklinį, kaip jis turi būti žaidžiamas. Pradžią 1:30 v. po pietų. Įėjimas laisvas.

• **Reikalingi trys apskurūs real estate pardavėjai** — vyrai ar moterys, vakarų pusėje veikiančiai įstaiagai. Bus apmokėti, turi būti piliečiai, virš 21 m. amžiaus. Šaukti **Top Realty** — AT 1-2090 susitarimui. (142)

GERI NAMAI

Naujos parapijos rajone, 2 šeimų, labai švarus.

Vienos šeimos medinis, 3 miegamieji.

Vienos šeimos plytinis, 2 miegamieji žemai.

Juozas Mikonis, Realtor

EAST SHORE REALTY

780 East 185 St.

IV 1-6561 MU 1-2154

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti

LIETUVIŲ KLUBAS ir SVETAINĖ

Lietuvių Svetainėje renkite lietuviškus parengimus, o poilsį praleiskite tarp savųjų Klube.

— Cleveland —

6835 Superior Avenue

EX 1-1143

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg. — Cleveland, Ohio

Ofiso telef.: MAIN 1-1773

Rezidencija: OL 7-2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestuose, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgicio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojamas. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

EAST CLEVELAND—EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON

4%

SUPERIOR SAVINGS

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

HOME AND REMODELING LOANS

CORNER 68TH—SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

Lietuvaitės studentės iš keturių didžiųjų Amerikos miestų susitikusios Clevelande Liet. Studentų Sąjungos suvažiavime. Iš kairės: Petrauskaitė iš New Yorko, Mockutė iš Clevelando, Balsytė iš Los Angeles ir Paliokaitė iš Chicagos.

V. Pliodžinsko nuotrauka

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkainavimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345

13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DALIDĖ,

lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

20 metų tos srities praktika

Vokiečių radijų taisymas

TELEFUNKEN

Authorized Factory Service

TELEFUNKEN HI-FI STEREO SETS

SCHWAB RADIO & T. V.

Sales and Service

11615 DETROIT AVENUE

CLEVELAND 2, OHIO

Sandėlyje didelis pasirinkimas įvairiausių modelių

LAKEWOOD 1-4669

DIRVA

Nr. 138

1960 m. Gruodžio 2 d

KAS IR KUR?

• Per pirmuosius šių metų 9 mėnesius į Kanadą imigravo 60 lietuvių. Iš viso per tą laiką imigravo 83,843 asmenys. Daugiausia imigravo italų, anglų, vokiečių ir kitų tautų žmonių.

• J. ir A. Kazanauskai, Mutual Federal Savings Chicagoje prezidentas su ponija, išplaukė atostogų į West Indiens, Jamaica ir Venesuelą.

• Lietuvių Tautinėse Kapiinėse, Chicagoje, lapkričio 27 d. atidengtas prof. Vaclovui Biržiškai paminklas. Atidengimo metu kalbėjo Pr. Čepėnas, P. Jonikas ir kiti.

• Stepas Bučmys, Dirvos skaitytojas iš Dayton, Ohio, dirbęs vienoje iš didžiausių JAV spaustuvių — McCalls, kur spausdina pačius didžiausius žurnalus, buvo atvykęs į Clevelandą ir susipažino su Dirvos spaustuve, užsimokėjo už Dirvą ir paliko \$5.00 auką. Toje spaus-tuvėje jis eina išsiuntimo skyriaus vedėjo padėjėjo pareigas. Toje spaustuovėje dirba ir daugiau lietuvių. Iš viso spaustuovėje dirba virš 5000 darbininkų.

Sveikink savo artimuosius per Dirvą

Artimųjų daug, o visiems tikrai nespėsi parašyti sveikinimo kortelių. Pasveikink juos per laikraštį. Tokį sveikinimą skaitys tūkstančiai Dirvos skaitytojų, jų tarpe skaitys ir jūsų artimieji. Ir kainuos nedaug. Už sveikinimą, kuris tilps į dviejų Dirvos skilčių ir dviejų colių aukščio plotą, jūs mokėsit tik \$5.00. Tai pats pigiausias ir daugiausia asmenų pasiekiantis sveikinimo būdas. O neabejotina, ir savam laikraščiui parama.

Ypač šiuo sveikinimo būdu turėtų pasinaudoti lietuviškos organizacijos.

Šventiniai sveikinimai, kad laiku pasiektų skaitytojus, Dirvos redakcijoje turi būti gauti iki gruodžio mėn. 10 d. Iki to laiko atsiųsti šventiniai sveikinimai bus laiku į laikraštį įdėti ir laiku pasieks skaitytojus.

• LNF pirmininką Emiliją Čekienę gruodžio 10-11 d. lankysis Toronte, kur žada dalyvauti LNT tenyškščio komiteto pasitarimuose.

• Lietuvos Atsiminimų radijo koncertas, 20 metų gyvavimo sukakčiai atžymėti, rengiamas 1961 m. balandžio 30 d., sekmadienį, Webster Hall, New Yorke. Dieną prieš tai, balandžio 29, šeštadienį, vakare, Robert Treat viešbutyje, Newark, N. J., rengiamas iškilmingas banketas Jokūbo Stuko radijo dvidešimtmečiui paminėti.

• Rūtos radijo ansamblis koncertuoja Maspeth, New York, Lietuvių Piliėčių Klubo ir Lietuvos Atsiminimų radijo bendromis jėgomis ruošiamame rengime sausio 7 d., šeštadienį. Kitą dieną — sausio 8, Rūtos ansamblis rengia savo metinį rengimą New Jersey lietuviams, Liet. Laisvės Salėje, Elizabeth, N. J.

• Muz. B. Jonušas, iš Omahas, atsiuntė vieną naują prenumeratorių ir \$5.00 auką.

KIPRUI PETRAUSKUI lapkričio 23 d. suėjo 75 m. amžiaus. Šiuo metu nebedainuoja, bet profesorijauja konservatorijoje. Daug kas teigia, kad dėl didelio pamėgimo gerai gyventi, jis prisitaikė prie okupacinio režimo, o komunistai už tai jį dažnai pagiria ir jo darbą gerai apmoka. Nuotrauką Kipras Petrauskas, maždaug prieš 25 metus, medžioklėje.

Chicagoje surengtas DLK Birutės draugijos rudeninis koncertas —baltus praėjo dideliu pasisekimu. Pasivėlavusiems pritrūko vietų. Programą išpildė moterų choras, vadovaujamas Alice Stephens. Tautinių rūbų parade dalyvavo 12 ponių. Premijas laimėjo Aurelija Šerepkienė, Bronė Rumšienė ir Halina Bagdonienė. Pirmosios premijos mecenatu buvo prekybininkas Jonas Gradinskas. Programai vadovavo Vytautas Kasniūnas. Nuotraukoje dalis koncerto rengėjų. Iš kairės: Genovaitė Miežilienė, Marija Tumienė, Elena Strikaitienė, Gražina Musteikienė, Ona Gradinskienė, Konstancija Kanaukienė.

Lietuvių Bendruomenės Chicagos apygardos suruošto lapkričio 13 d. literatūros vakaro programos išpildytojai. Sėdi iš kairės: S. Laucius, J. Augustaitytė - Vaičiūnienė, J. Švabaitė, B. Babrauskas. Stovi: A. Rūkas, K. Almenas, A. Baronas, J. Ignatonis, J. Vaičiūnas.

V. Noreikos nuotrauka

• Skulpt. Ant. Mončio, gyvenančio Paryžiuje, porą darbų buvo išstatyta Religinio meno parodoje, kuri buvo atidaryta Paryžiuje Moderniojo Meno Muziejaus patalpose.

• Jurgis Norkevičius, 1957 m. baigęs trečiuoju iš 800 prancūzų karo mokyklą St. Cyr, šiuo metu eina parašiutininkų kuopos vado pareigas Alžire. Anksčiau jis aktyviai reikšėsi Prancūzijos lietuvių gyvenime.

• Lietuvių Bendruomenės centro valdyba jau atspaudė savo mėnesinį biuletenį už lapkričio mėn. Biuletenis iliustruotas, duodas daug daug žinių iš Bendruomenės apylinkių veiklos.

• E. Balceris, iš Chicagos, užsakė vieną naują Dirvos prenumeratą savo artimiesiems.

BALTIMORĖS LIETUVIŲ ŽINIOS

Tautinės Sąjungos skyrius gyvina veiklą

Tautinės Sąjungos skyrius lapkričio 20 d. turėjo šį rudenį antrąjį narių susi-

rinkimą. Skyriaus pirmininkas A. Česonis, pradėdamas susirinkimą, vėl pasveikino naujus narius: Vl. Bačanską, J. Kalnietį, M. Bogutą, J. Bačanską.

• Prof. A. Greimas, profesorius Ankaros universitete, šį rudenį praleidęs atostogas Paryžiuje pas prof. G. Motore, grįžo į Turkiją.

• Knygų biblioteka nebus pilna, jei neturėsi Krėvės, Savickio, Šeinaus, Katiliškio, Mazalaitės ir kitų žymiųjų autorių veikalų. Naudokitės dabar knygų išpardavimu, kai jos atpigintos net iki 90 nuoš. Sąrašai gaudami: Gabija, 87-85, 95 St., Woodhaven 21, N. Y.

450 NAUJŲ SKAITYTOJŲ VAJUS

Baigdami Dirvos 45-tus sukaityvinius metus vykdomė 450 naujų skaitytojų vajų. Tai už kiekvienus Dirvos leidimo metus po 10 naujų skaitytojų.

Vajus vykdomas iki 1961 m. balandžio 1 d. Per tą laiką visi nauji skaitytojai Dirvą metams gauna už \$8.00, pusmečiui už \$5.00. Taigi vienu doleriu pigiau.

Apie vajaus eigą žinias skelbsime kiekvieną savaitę. O kad vajus tikrai sektųsi, kviečiame į talką įsijungti užprenumeruojant Dirvą artimiesiems ar kaimynams, raginant juos pačius užsiprenumeruoti ar atsiunčiant galimų Dirvos skaitytojų adresus.

Ypač Dirvos prenumerata yra gera šventinė dovana jūsų artimiesiems, gyvenantiems JAV ar kituose kraštuose. Atsiminkit juos ir padarykit didelį džiaugsmą. Jiems užsakant Dirvą, ar tai jie gyventų Vokietijoje, Australijoje ar Pietų Amerikos kraštuose, kaina ta pati, kaip ir JAV gyvenantiems.

Mes pilnai tikime, kad Jums taktininkaujant, vajų sėkmingai pravesim ir Dirvos tolimesnį leidimą labai sustiprinsime. Vajų vykdant naudokitės čia spausdinama užsakymo atkarpa.

DIRVA

6907 Superior Ave.,
CLEVELAND 3, Ohio

PRADĖKITE SIŪSTI DIRVĄ

Kam

Kur

Susipažinti šešius numerius ☐

Už metus — \$8.00 ☐

Už 6 mėnesius — \$5.00 ☐

(Pažymėkite atitinkame lankelyje savo užsakymą ir pridėkite atitinkamą mokestį, jei užsakote sau ar kaip dovaną).

Užsakytojas:

(Vardas, pavardė)

(Adresas)

Žalgirio ir Durbės mūšių bei Lietuvos kariuomenės minėjimas

Minėjimas įvyko lapkričio 19 d. Iškilmingoje dalyje buvo prisiminti tuose mūšiuose, o taip pat vergų stovyklose žuvusieji. Jiems pagerbti minėjimo dalyviai sugiedojo Marija, Marija...

Dr. A. Kučas trumpame pranešime peržvelgė mūšių eigą ir papasakojo ką jisai asmeniškai yra patyręs apie žalgirio mūšį kaip istorikas, besilankydamas Rytprūsioose ir Karaliaučiaus muziejuje.

Meninėje dalyje gražiai pasirodė vietinė tautinių šokių grupė. Solistas Arnoldas Voketaitis išpildė keletą lietuvių kompozitorių dainų ir arijų iš operų. Nors jo laikysena scenoje daugumai lietuvių yra neįprasta, nes išpildydamas arijas jis ir vaidina, bet iš klausytojų, susilaukė šilto sutikimo ir audringo reagavimo. Klausytojų kviečiamas keletą dalykų pakartojo.

Programos metu pranešinėjo LB apylinkės pirmininkas V. Volertas.

Lietuviai jaunuoliai JAV kariuomenėje

Karinės prievolės atlikti iš Baltimorės šiais metais vasaros laiku išvyko Riman-tas Česonis, Algirdas Bačanskas ir Jonas Timpa, o gruodžio 8 d. išvyksta Jurgis Pukelis ir Algirdas Grin-talis. Visi šie jaunuoliai buvo aktyvūs lietuviškoje veikloje Studentų S-gos ar ateitininkų eilėse.

Alvydas Karaža, atliekamas karinę prievolę transporto dalyje, šią vasarą išbuvo Labradore ir Grenlandijoje. Tenai darė pakraunamų laivų pakrovimo apskaičiavimus ir braižinius. Lapkričio pradžioje grįžo į savo dalies nuolatinę bazę JAV. Ta proga aplankė savo tėvus ir draugus Baltimorėje.

Atlikęs karinę prievolę daliniuose Europoje iš kariuomenės grįžo Vytautas Dulys. Prieš tarnybą buvo aktyvus jaunimo veikloje. Reikia tikėtis, kad ir grįžęs, aktyviai įsijungs į lietuvių organizacijas.

Kariuomenėje tebetarnauja marinuose Rymantas Svotelis ir Veliuona.

M. K-a

Šimtai naujų skaitytojų, pradėję skaityti Dirvą ir ją džiaugiasi, Pasiteiraukit, ar Dirvą skaitytų jūsų pažįstami ir kaimynai. Jei neatsiųskit jų adresus. Jie Dirvą gaus dvi savaites nemokamai.

Marija ir Danys Mikeliūnai, kuriuos karas buvo išskyres, susitiko po 16 metų. Danys Mikeliūnas daug rūpinosi, varstydamas įvairių įstaigų duris, kad jo žmonai būtų leista iš Lietuvos atvykti į JAV. Šiandien jis ir E. Chicago lietuvių džiaugiasi turėdami viešnią savo tarpe. Per LB suruoštą kariuomenės šventės minėjimą lietuvių parapijos salėje Harbor, Ind., ji buvo apdovanota gėlėmis.